

۳

## تحصیل و تحقیقات در آلمان

۵

مراکز آموزش عالی در آلمان

۶

انواع مراکز آموزش عالی در آلمان

۱۴

مقاطع تحصیلی در آلمان

۲۳

رشته های تحصیلی در آلمان

۲۵

یافتن رشته مناسب برای تحصیل

۲۶

گرفتن دکترا در دانشگاه های آلمان

۲۹

هزینه های تحصیل

۳۵

ارگان های دانشگاهی

۳۸

## پذیرش

۴۱

درخواست برای پذیرش

۴۶

مدرک زبان

۵۰

چگونگی درخواست پذیرش

۵۲

زمان درخواست پذیرش

۵۴

نام نویسی در دانشگاه

## ویزای دانشجویی

- ۵۶  
۵۸ درخواست ویزای دانشجویی در سفارت آلمان  
۵۹ مدارک لازم برای درخواست ویزای دانشجویی  
۶۴ پروسه ی ویزا

## بورس های تحصیلی

- ۶۶ بورس های تحصیلی موسسه تبادلات آکادمیک آلمان (DAAD)  
۷۰ رشته های کارشناسی ارشد  
۷۳ دکترا  
۷۴ بورس کوتاه مدت برای فارغ التحصیلان دوره دکترا و اساتید دانشگاه  
۷۷ کلاس های تابستانی جهت فراگیری زبان آلمانی  
۷۹ دیگر مراکز ارائه دهنده بورس

## زندگی دانشجویی

- ۸۱ اقامت و اسکان دانشجویان  
۸۲ کار دانشجویی  
۸۵ سؤالاتی که اغلب پرسیده می شوند

## تحصیل و تحقیقات در آلمان



(C) David Ausserhofer/ Peter Himself/ DAAD

تحصیل در کشوری دیگر همیشه به منزله تلاشی جالب و جذاب تلقی می شود. تجربیات جدید در کشوری همچون آلمان به دریافت دیدگاه ها و افق ذهنی جدیدی می انجامد. بنابراین اقامت تحصیلی در کشوری همچون آلمان در قلب اروپا قطعاً برای شما تجربیات فراموش ناشدنی و مؤثر در زندگی را به همراه خواهد داشت.

در آلمان موقعیت های فراوان تحصیلی و پژوهشی وجود دارد و مؤسسات آموزش عالی این کشور از رتبه و اعتبار بالایی در سطح جهان برخوردارند. از این مؤسسات هر سال ایده های جدیدی برای پیشرفت و نوآوری در سطح جهانی عرضه می گردد. در آلمان شرایط بسیار خوبی برای یک دوره تحصیل موفق وجود دارد. البته تنها شما این ایده را بر سر ندارید، در آلمان به تحصیل پردازید، بلکه سالانه بیش از ۲۵۰۰۰۰ علاقه مند از سراسر جهان برای تحصیل و پژوهش به این کشور سفر می کنند. این تعداد بیش از ۱۲ درصد کل دانشجویان و محققان در آلمان را تشکیل می دهد. در کمتر کشوری می توان چنین درصدی را برای دانشجویان خارجی یافت.

تحصیل در خارج برای شما دانشجویان و علاقه مندان ایرانی همیشه به منزله رویارویی با دنیایی جدید و تاحدی ناآشناست. برای موفقیت می بایست در مورد بسیاری از مسائل به دقت فکرو برنامه ریزی صورت پذیرد. اصولاً راه تحصیل در مراکز آموزشی آلمان بر روی تمام خارجی ها گشوده است به شرط این که متقاضی شرایط لازم برای دریافت پذیرش تحصیلی را داشته باشد. دانشجویان، پژوهشگران و دانشمندان ایرانی نیز از نام و آوازه خاصی در آلمان برخوردار اند. در حال حاضر تبادلات دانشگاهی و آکادمیک بین دانشگاه های آلمان و ایران به وفور دیده می شود.

آغاز هر کاری اغلب دشوار است. برای تحصیل در آلمان، بهتر است در کشور خود، ایران به موقع به جمع آوری اطلاعات مورد نیاز پردازید. اما در راه تحصیل در آلمان شما تنها نیستید. این کتاب به شما کمک خواهد کرد تا برای اقامت تحصیلی خود در آلمان به بهترین شکل برنامه ریزی کنید. در ادامه سعی بر این است تا شما را با تمامی گام هایی که باید در مسیر تحصیل در آلمان برداشته شود، آشنا کنیم، تا بتوانید تصویری کلی از راهی را که پیش رو دارید مجسم کنید. در حین مطالعه مطالب، در صورت داشتن سؤال و یا علاقه به کسب اطلاعات بیشتر می توانید به آدرس های الکترونیکی داده شده در پایان هر بخش مراجعه کنید.

علاوه بر این، متقاضی تحصیل در آلمان می تواند برای جمع آوری اطلاعات بروز شده مورد نیاز پیرامون تحصیل در آلمان، رشته های تحصیلی و میزان معلومات لازم در زبان آلمانی به بخش فرهنگی و وب سایت سفارت آلمان در تهران و از همه مهمتر به سایت های دانشگاه های مختلف مراجعه کنند. برایتان موفقیت و لحظاتی پر بار و زیبا را در آلمان آرزومندیم.

## مراکز آموزش عالی در آلمان



(C) Andreas Hub

در آلمان بیش از ۳۷۰ مرکز آموزش عالی وجود دارد که در ۱۶۵ نقطه این کشور قرار دارند. جواب این سؤال که این دانشگاه‌ها در کدام نقطه قرار دارند را می‌توانید در وب سایت مؤسسه تبادلات آکادمیک آلمان (DAAD) مشاهده کنید. این مراکز آموزش عالی بیش از ۱۳۵۰۰ رشته و زمینه علمی پژوهشی را ارائه می‌کنند. انتخاب با شماست. برای اینکه در جستجوی رشته مورد نظر خود دچار سردرگمی نشوید، مؤسسه تبادلات آکادمیک آلمان (دآآد) در کنار چندین مرکز دیگر ماشین جستجویی را در وب سایت خود برای متقاضیان ارائه کرده است. در ادامه شما را در مورد نحوه انتخاب رشته و شهر مورد نظر خود آشنا می‌کنیم.

[www.daad.de](http://www.daad.de)

[www.forschungsportal.de](http://www.forschungsportal.de)

## انواع مراکز آموزش عالی در آلمان



(C) Dorthe Hagenguth

تنها زمانی که علاقمندان مطلع باشند برای چه نوع دانشگاهی قصد درخواست پذیرش را دارند، می توان کار جستجوی رشته و دانشگاه را آسان تر کرد. در آلمان به طور کلی سه نوع دانشگاه و مرکز آموزش عالی وجود دارد.

- دانشگاه
- دانشگاه های آموزش عالی حرفه ای
- دانشگاه های هنر، موسیقی و فیلم

تنها در ترم زمستانی ۲۰۱۰/۲۰۰۹ بیش از ۲/۱۲ میلیون داوطلب در دانشگاه های آلمان ثبت نام کرده اند. آمار دانشجویان ثبت نام شده در دانشگاه های مختلف به شرح زیر است:  
در دانشگاه ها: ۱/۴ میلیون دانشجوی  
در مراکز آموزش عالی حرفه ای: حدود ۶۵۰ هزار دانشجوی  
در دانشگاه های هنر و موسیقی: حدود ۳۳ هزار



دانشگاه (Universität) یا مراکز آموزش عالی حرفه‌ای (Fachhochschule)



(C) Andreas Hub

دانشگاه معمولاً محلی است برای فراگیری روش‌های علمی و دانش نظری. به عنوان رشته‌های معمول (کلاسیک) دانشگاهی، می‌توان از رشته‌هایی مانند پزشکی، حقوق، علوم انسانی، علوم طبیعی و اقتصادی و تربیت معلم نام برد. در دانشگاه‌ها آموزش و پژوهش با یکدیگر آمیخته‌اند و رابطه‌ی تنگاتنگی با هم دارند. دانشگاه مکانی برای آموزش و تحقیقات بنیادی و کاربردی است. دانشجویان دانشگاه‌ها آزادند تا برنامه‌ی درسی خود در هر نیمسال تحصیلی را شخصاً انتخاب کنند و حتی استادان خود را طبق قوانین موجود آزادانه برگزینند. اما چهارچوب کلی هر رشته‌ی تحصیلی، در آیین‌نامه‌ی تحصیلی رشته‌ی مربوطه (Studienordnung) تا حدی مشخص شده‌است. تحصیل دانشگاهی را نمی‌توان با آموزش حرفه‌ای برابر دانست. دانشگاه‌ها در پایان تحصیل، به دانش‌آموختگان، طبق استانداردهای بین‌المللی مدارج لیسانس (Bachelor)، فوق لیسانس (Master) و همین‌طور دکترا اعطاء می‌کنند. البته در برخی از دانشگاه‌های آلمان هنوز مدارج دیپلم و مگستر (Magister) عرضه می‌شود.

شخصی که در کنار آموزش دانشگاهی (آکادمیک) به آموزش حرفه‌ای علاقه دارد و تجربه‌ی عملی در دوران تحصیل برایش مهم‌تر از دانش محض به تنهایی است، بهتر است که در مراکز آموزش عالی حرفه‌ای (Fachhochschule) آلمان تحصیل کند. محتوای درسی در رشته‌های این‌گونه مراکز آموزش عالی، به تناسب نیازهای حرفه‌ای تعیین شده‌اند. برخلاف دانشگاه‌های آلمان، برنامه‌ی درسی در این‌گونه مراکز از پیش تعیین شده‌است. از ویژگی‌های این مراکز موارد زیر می‌باشند:

- برنامه‌ی منسجم درسی از آغاز تا پایان تحصیل و تدوین محتوای درسی رشته‌های گوناگون به تناسب نیازهای حرفه‌ای
- دوره‌ی تحصیل کوتاه‌تر در مقایسه با دانشگاه
- تحقیقات با توجه به نیاز در زمینه‌های کاربردی
- کادر آموزشی این‌گونه مراکز معمولاً نیروهای با تجربه و پر سابقه در حرفه‌ی موردنظرند و برخی از آنان مدیرانی هستند که به نیازهای بازار کار در رشته‌ی موردنظر به‌خوبی آگاهند. دانش‌آموختگان این مراکز بعد از پایان تحصیل، شانس بسیار خوبی برای یافتن شغلی در رشته‌ی خود دارند. مدرک تحصیلی ارائه‌شده به دانش‌آموختگان مراکز عالی آموزش عالی حرفه‌ای، همانند مدارک دانشگاه طبق استانداردهای بین‌المللی تعریف شده‌است.





در صورت علاقه به تحصیل در یکی از رشته های هنری مثل فیلم، موسیقی و غیره بهترین گزینه برای شما دانشگاه های هنر، فیلم و موزیک خواهد بود. این مراکز رشته های مختلفی از جمله هنرهای تجسمی، طراحی صنعتی و مد، گرافیک و موسیقی را ارائه می دهند. در این دانشگاه ها برای رسانه های مدرن علاقه مندان برای کارگردانی، فیلم برداری و تهیه کنندگان فیلم آموزش می بینند. شرط پذیرفته شدن در دانشگاه در رشته های هنری استعداد و توانایی هنری بالاست که شما می بایست در زمان برگزاری مصاحبه و تست تعیین سطح به اثبات برسانید. برای دانشگاه های مختلف بسته به نوع رشته شروط متفاوتی وجود دارد.

بیش از ۵۶ مدرسه ی عالی هنر و موسیقی، دانشجویان با استعداد را در حرفه های هنری آموزش می دهند. متقاضیان تحصیل در مدارس عالی هنر می باید نمونه ای از کارهای خود را به مرکز مورد نظر ارسال کنند. معمولاً پس از آن در آزمونی حضوری، با انجام تکلیف هایی گوناگون، توانایی های متقاضیان در رشته های انتخابی سنجیده می شود. در مورد شرایط دریافت پذیرش و تعداد نمونه های کاری که متقاضی برای دریافت پذیرش می باید ارائه دهد، می بایست با دانشگاه مورد نظر خود وارد مکاتبه شوید.

نقاشی، گرافیک، پیکر تراشی، طراحی و تربیت معلم در هنرهای تجسمی، نمونه هایی از رشته های تحصیلی در این مدارس اند. از دیگر رشته های مهم این مدارس، می توان از معماری، مرمت آثار تاریخی، سفالگری نام برد. به طور کلی مدارس عالی موسیقی معمولاً به آموزش هنر جو در رشته های زیر می پردازند:

آموزش آلات موسیقی، آموزش آواز، ساخت قطعات موسیقی، رهبری ارکستر. برخی از این مدارس افزون بر این رشته ها، رشته هایی مانند موزیک کلیسا، جاز، کارگردانی موزیک تئاتر هم ارائه می دهند. در آزمون سنجش قابلیت ها، توانایی های متقاضیان در زمینه های گوناگون در قالب امتحانات شفاهی، کتبی و عملی ارزیابی می شود.

علاوه بر دانشگاه های ذکر شده در بالا انواع دیگری از دانشگاه ها هستند که بیشتر برای آلمانی ها در نظر گرفته شده اند. به همین دلیل از توضیح آنها اجتناب می کنیم. از جمله این مراکز آموزش عالی می توان موارد زیر را بیان کرد:

- مدارس آموزش عالی تربیت معلم ( Pädagogische Hochschule )
- مراکز آموزش عالی وابسته به کلیسا
- آموزشگاه های حرفه ای ( Berufsakademie )

مراكز آموزش عالی خصوصی



(C) Dorthe Hagenguth

دانشگاه های خصوصی در آلمان در طی سال های اخیر توانسته اند خود را به علاقه مندان به عنوان مراکز آموزش عالی معتبر بشناسانند. تعداد این دانشگاه ها در ده سال اخیر از ۲۴ به ۱۰۲ دانشگاه افزایش یافته است. با وجود شهریه نسبتاً بالای این دانشگاه ها که معمولاً بین ۱۸۰۰ تا ۵۰۰۰ یورو برای هر ترم متغیر است، سالانه شاهد ثبت نام تعداد زیادی از دانشجویان در این دانشگاه ها هستیم. از جمله دلایلی که این دانشگاه ها با استقبال خوب دانشجویان روبرو می شود رابطه قوی تحصیل در آنها با اقتصاد و بالا بودن جنبه عملی آموزش، ساختار بین المللی، کوتاه بودن زمان تحصیل و در نهایت داشتن آینده کاری خوب می باشد.

چند سالی است که مؤسسه های آموزش عالی خصوصی در آلمان بسیار رواج پیدا کرده اند. اگر قصد تحصیل در یکی از این مؤسسه ها را دارید، باید به این نکته توجه کنید که آیا مدرک مؤسسه ای مورد نظر شما دارای رسمیت و پذیرش دولتی است یا خیر. مؤسسه های آموزش عالی خصوصی که در فهرست به تصویب رسیده توسط کنفرانس رؤسایان دانشگاهی (Hochschulrektorenkonferenz) نیامده اند، فاقد رسمیت دولتی هستند.

برخی مراکز آموزش عالی خصوصی از سوی سازمان ها و بنیادهای متعددی پشتیبانی مالی می شوند. به برخی هم کمک های دولتی تعلق می گیرد. نکته ی مشترک همه ی این مراکز، پرداخت شهریه توسط دانشجویان این رشته ها بسیار کمتر از مراکز دولتی است و آموزش و راهنمایی دانشجویان در چهارچوبی بسیار شخصی انجام می گیرد. مراکز آموزش عالی خصوصی معمولاً دانشجویان خود را شخصاً انتخاب می کنند. برای پذیرفته شدن در یک چنین مؤسسه ای معمولاً افزون بر میانگین نمرات بالا، قابلیت های فردی و تعهد کاری متقاضی بسیار مهم است. بسیاری از این مراکز همکاری تنگاتنگی با واحدهای اقتصادی دارند و به دانشجویان خود دوره های کارآموزی در خارج از آلمان هم ارائه می دهند.

شرایط ورود به این مدارس عالی در هر ایالت متفاوت است. به علاقه مندان به تحصیل در این دانشگاه توصیه می شود، قبل از اقدام برای گرفتن پذیرش حتماً در خصوص شرایط خاص هر دانشگاه مشاوره و اطلاعات لازم را کسب کنند.

[www.hrk.de](http://www.hrk.de)

[www.kmk.de](http://www.kmk.de)

[www.anabin.de](http://www.anabin.de)





هریک از مقاطع تحصیلی شما را برای دریافت مدرک تحصیلی مشخصی آماده می کند. هنگامی که برای رشته خاصی تصمیم می گیرید قطعاً شما همزمان توجه به مقطع تحصیلی خود نیز دارید. دانشگاه های آلمان برای همه سلايق و رده های تحصیلی مقطع مناسب تحصیلی را ارائه می دهند.

- به عنوان کسی که تحصیلات دانشگاهی خود را برای اولین بار شروع می کند، تحصیلات پایه در نظر گرفته شده است.

(grundständiges Studium)

- در حین تحصیل در ایران این امکان نیز تحت شرایطی خاص وجود دارد تا شما یک یا چند ترم تحصیلی را در دانشگاه های آلمان سپری کرده و بدینوسیله تجارب علمی و فرهنگی بسیاری را در آلمان کسب کنید. این مطلب باید در چارچوب همکاری های دانشگاهی بین دانشگاه های آلمان و ایران صورت گیرد.

- پس از فارغ التحصیل شدن در یک مقطع تحصیلی در ایران می توانید برای تحصیلات تکمیلی در مقاطع بالاتر اقدام کنید.

(Weiterführendes Studium)

- شما می توانید در آلمان در مقطع دکترا به تحقیق و پژوهش در آلمان بپردازید.

(Promotion)

در سال های اخیر مقاطع تحصیلی در آلمان به طبع برنامه بلونیا (Bologna) تغییرات اساسی را تجربه کرده اند به این نحو که دو مقطع تحصیلی لیسانس (Bachelor) و فوق لیسانس (Master) به ترتیب جایگزین مقاطع سنتی دیپلم (Diplom) و ماگیستر (Magister) شده اند. در هنگام جستجوی رشته و دانشگاه مورد دلخواه خود امکان دارد هنوز مقاطع سنتی را بیابید. مدرک دیپلم بیشتر در خصوص رشته های تحصیلی در حوزه های علوم اجتماعی، اقتصادی، طبیعی و مهندسی و مدرک ماگیستر برای رشته های تحصیلی علوم انسانی می باشد.

اولین مدرک تحصیلی در دانشگاه که در بازار کار بین المللی شناخته شده و کاربرد دارد، مدرک لیسانس (Bachelor) است. در قالب ۶ تا ۸ ترم مقاطع تحصیلی لیسانس اطلاعاتی و پایه ای را به دانشجویان ارائه می دهند. پس از فارغ التحصیلی شما می توانید وارد بازار کار شوید و یا تلاش خود را برای کسب مقاطع بالاتر تحصیلات تکمیلی ادامه دهید. دومین مدرک تحصیلی در مراکز آموزش عالی در آلمان فوق لیسانس (Master) است. شرط گذراندن دوره های فوق لیسانس داشتن مدرک لیسانس می باشد. در این مقطع شما می توانید دانش خود را برای یک دوره ۲ تا ۴ ترمی افزایش دهید.





(C) Andreas Hub

تحصیل در مقطع دکترا (Promotion) که در آن کار علمی رساله دکترا (Dissertation) نوشته می شود، با دریافت مدرک دکترا به پایان می رسد. مدت زمان دوره تحصیلی دکترا بسته به رشته و موضوع پژوهشی معمولاً ۲ تا ۵ سال می باشد.

## لیسانس (Bachelor) و فوق لیسانس (Master)



(C) Eric Lichtenscheidt

در سال‌های اخیر دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی آلمان برابر با سیستم‌های آموزش عالی به رسمیت شناخته شده در سطح بین‌المللی، اقدام به ارائه رشته‌های بسیاری در مقاطع تحصیلی لیسانس و فوق لیسانس نموده‌اند. زبان آموزشی در این رشته‌ها معمولاً انگلیسی و یا آلمانی است. متقاضیان تحصیل در این رشته‌ها می‌توانند زبان آلمانی را به صورت پیشرفته به موازات تحصیل بیاموزند. مدرک کارشناسی در رشته‌های علوم طبیعی و مهندسی B.Sc و در رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی B.A است. پس از کسب مدرک لیسانس می‌توان وارد مقطع فوق لیسانس شد. مدرک کارشناسی در رشته‌های علوم طبیعی و مهندسی M.Sc و در رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی M.A است. مدرک دریافت شده اعتبار بین‌المللی داشته و ادامه تحصیل در مقطع دکترا را میسر می‌سازد.

### لیسانس علوم طبیعی و مهندسی B.Sc و یا علوم انسانی و اجتماعی B.A.

- از ویژگی‌های این مقاطع تحصیلی موارد زیر می‌باشد.
- همخوانی با مدارک سیستم‌های آموزش عالی در سطح بین‌المللی
  - امکان مهمان شدن در دانشگاه‌های دیگر اروپایی برای یک یا دو نیم‌سال تحصیلی
  - همکاری‌های علمی بین دانشگاه‌های گوناگون که در این مقاطع دانشجوی می‌پذیرند
  - ارزشیابی راندمان تحصیلی دانشجوی بر اساس اعطای نمره، مطابق با استانداردهای بین‌المللی
- از جمله شرایط لازم برای پذیرش برنامه‌های (Bachelor) اجازه ثبت نام در یکی از دانشگاه‌های دولتی در ایران، ارائه مدرک توانایی زبان (انگلیسی و یا آلمانی) و احتمالاً قبولی در یک امتحان ورودی و یک سال کالج در آلمان است. مدرک دریافت شده اعتبار بین‌المللی و قابلیت شرکت در یکی از برنامه‌های (Master) دارد.

## لیسانس (Bachelor) و فوق لیسانس (Master)



(C) Jan Jacob Hofmann

فوق لیسانس علوم طبیعی و مهندسی M.Sc و یا علوم انسانی و اجتماعی M.A شرایط لازم برای پذیرش مدرک لیسانس از یکی از دانشگاه های ایران، مدرک توانائی زبان (انگلیسی و یا آلمانی) واحتمالاً قبولی در یک امتحان ورودی می باشند. مدرک دریافت شده اعتبار بین المللی و قابلیت شرکت در یکی از برنامه های دکترا را دارد.

## دکترا (Promotion)



(C) Eric Lichtenscheidt

برای دریافت مدرک دکترا، معمولاً دانشجوی در رشته و موضوعی خاص به تحقیق می‌پردازد و نتایج علمی به دست‌آمده‌ی جدید را تنظیم و به شکل رساله‌ی دکترا (Dissertation) ارائه می‌دهد. پس از آن دانشجوی مقطع دکترا، به دفاع از رساله‌ی خود پرداخته و پس از گذراندن موفقیت‌آمیز آزمون‌های شفاهی، مدرک دکترا را در رشته‌ی مورد نظر دریافت می‌کند. گذراندن دوره‌ی دکترا و گرفتن مدرک دکترا تنها در دانشگاه امکان‌پذیر است. شرط اساسی برای آغاز تحصیل در مقطع دکترا معمولاً داشتن میانگین نمرات بالا در مقطع تحصیلی پیشین است. به پایان رساندن رساله‌ی دکترا معمولاً چهار سال به طول می‌انجامد. یک پرفسور و استاد دانشگاه نقش استاد راهنمای دانشجوی را برعهده می‌گیرد و مسئول راهنمایی دانشجوی دکترا در طول تحصیل است.

[www.doktorandenforum.de](http://www.doktorandenforum.de)

[/www.daad.de/deutschland/forschung/promotion](http://www.daad.de/deutschland/forschung/promotion)

[www.thesis.de](http://www.thesis.de)





کالج مرکزی آموزشی و وابسته به دولت است که از جمله وظایف آن آمادگی متقاضیان خارجی تحصیل در آلمان در دوره‌های یک ساله (متشکل از دو نیم سال تحصیلی) است. این دوره‌ی یک ساله در واقع کلاس آمادگی‌ای است برای شرکت در امتحان پایانی (Feststellungsprüfung) که در حقیقت لازمه شروع به تحصیل برای اکثر دانشجویان خارجی می باشد. افرادی که در این امتحان پذیرفته میشوند، با توجه به نمرات و انتخاب رشته خود در دانشگاه‌های آلمان پذیرفته می‌شوند. متقاضیانی که آخرین مدرک تحصیلی‌شان در آلمان به رسمیت شناخته نمی‌شود، این امکان را دارند که با گذراندن دوره‌ی کالج سطح علمی خود را به سطح متقاضیان ورود به دانشگاه برسانند.

در آلمان بیش از ۳۷ کالج وجود دارد که تعداد ۳۰۰۰ متقاضی خارجی از بیش از ۴۰ کشور، در آنها مشغول به آمادگی برای شرکت در امتحان مذکور هستند. تحصیل در کالج معمولاً رایگان است. دانشجویان برای گذراندن کلاس و امتحانات هزینه‌ای پرداخت نمی‌کنند. تنها مورد هزینه خدمات دانشجویی است که آن را به دانشگاه مرتبط با کالج پرداخت می‌کنند. این هزینه از ۵۰ تا ۲۰۰ یورو برای هر ترم تحصیلی و در هر دانشگاهی متفاوت است. هزینه خدمات دانشجویی، استفاده رایگان از وسایل حمل و نقل عمومی در شهر محل سکونت و در مواردی در شهرهای مجاور و همچنین استفاده از امکانات دانشگاه را ممکن می‌سازد.

پیش از شروع به تحصیل در کالج، قبولی در آزمون ورودی آن الزامی است، که معمولاً در قالب یک امتحان زبان آلمانی برگزار می‌شود. بنابراین، دانستن زبان آلمانی برای ورود به کالج الزامی است. داوطلبان بایستی پیش از درخواست، بین ۴۰۰ تا ۶۰۰ ساعت زبان آلمانی آموخته باشند. این میزان در کالج‌ها یکسان نیست و در برخی موارد، سطح بالاتری انتظار می‌رود که جزییات آن را می‌توان از طریق وب سایت کالج و مکاتبه جویا شد.

داوطلبان بایستی اصل مدارک تحصیلی و ترجمه مورد تایید سفارت آلمان قرار گرفته آن را به کالج و یا دانشگاه ارسال کنند. تامین مخارج زندگی در این مورد با داوطلب است. توجه به این نکته لازم است که دانشجویان کالج، برخلاف دانشجویان دانشگاه تنها در دوران تعطیلات بین دو ترم اجازه کارکردن خواهند داشت و از این رو بایستی برای تامین مخارج زندگی در این دوره یک ساله از پشتوانه مالی برخوردار باشند.

اما از همه مهمتر ارسال مدارک است. در این مورد در هر کالج شرایطی وجود دارد. در برخی از کالج‌ها مدارک بایستی به طور مستقیم به دانشگاهی که کالج تحت پوشش آن است، ارسال شود و نه به کالج. در برخی از ایالت‌ها مرکز مشخصی برای بررسی پذیرش در کالج مشخص شده است که طبیعتاً داوطلبان بایستی مدارک خود را به آن مرکز ارسال کنند. با مراجعه به وب سایت کالج مورد نظرتان و همچنین تماس و مکاتبه با کالج، از جزییات بیشتر در موارد ذکر شده مطلع می‌شوید.



## کالج های تحصیلی در آلمان



(C) David Ausserhofer / Peter Himself

پس از احراز شرایط ذکر شده و دریافت پذیرش در کالج، دریافت ویزا آخرین مرحله پیش از شروع به تحصیل در آلمان است. داشتن ویزای تحصیلی برای گذراندن این دوره الزامی است. شرکت در کلاس های کالج با عنوان هایی همچون سفر توریستی ممکن نیست. در اینجا به این نکته باید اشاره کنیم که اکثر دانشگاه ها و کالج ها در آلمان درخواست های پذیرش را نه به صورت مستقیم بلکه از طریق یونی اسیت (Uni assist) دریافت می کنند. با این مرکز در ادامه بیشتر آشنا خواهیم شد.

اجازه ورود دانشجویان خارجی از کشورهای مختلف اروپایی، آسیایی و آفریقایی به دانشگاه تنها با داشتن شرایط خاص با دیپلم آلمانی قابل انطباق است. از این رو لازم است که این متقاضیان قبل از اخذ پذیرش از دانشگاه در امتحان کالج شرکت کنند. این امتحان به لحاظ سنجش دانش متقاضیان خارجی و آمادگی آنها برای شرکت در رشته تحصیلی در یکی از دانشگاه های جمهوری فدرال آلمان برگزار می شود. در همین راستا بسیاری از کالج ها مسئول برگزاری امتحان زبان برای ورود به دانشگاه DSH نیز هستند. متقاضیان ایرانی که مایل هستند در دانشگاه های آلمان مشغول به تحصیل شوند، در صورتی که در ایران دانشجوی نبوده باشند و یا کمتر از دو سال در ایران تحصیل کرده باشند، معمولاً می بایست دوره کالج را بگذرانند. البته تشخیص و ارزیابی این موضوع که آیا گذراندن دوره کالج برای شما ضروری است، توسط دانشگاهی که برای آن درخواست پذیرش می دهید صورت می گیرد.

تاریخ ها و مکان ها برای کالج های دانشگاهی مختلف، بسیار متفاوت است. بعضی از کالج ها ترم های دانشگاهی دارند و بعضی از کالج ها با ریتم نیمسال های مدرسه پیش می روند. در برخی از استان های آلمان در خواست ورود به کالج را مستقیماً باید به دانشگاه داد و در برخی از موارد لازم است از طریق ارگان های دولتی اقدام نمود. اطلاعات دقیق را می توانید مستقیماً از طریق وب سایت هر کالج به دست آورید.

## انواع کالج های تحصیلی در آلمان



(C) Andreas Hub

موارد زیر از جمله کالج هایی هستند که می توان در آنها شروع به تحصیل کرد:

- کالج برای رشته های پزشکی، زیست شناسی، داروسازی
- کالج برای رشته های ریاضی، علوم طبیعی و فنی
- کالج برای رشته های اقتصاد و علوم اجتماعی
- کالج برای رشته های علوم انسانی و آلمان شناسی
- کالج برای رشته های منحصراً زبان

امتحان کالج دو بار در سال برگزار می شود که معمولاً در پایان هر ترم کالج است. حد اقل در سه رشته امتحان کتبی به عمل می آید. در کلیه رشته ها امکان برگزاری امتحان شفاهی وجود دارد.

در صورت قبول نشدن در امتحان کالج، تنها یک بار و آن هم حد اقل بعد از گذشت یک نیم سال، امکان تکرار دوره کالج تحصیلی در همان محل قبلی وجود دارد. چنان چه موفق شوید دوره کالج را پشت سر بگذارید، مدرکی به شما داده می شود که به همراه این مدرک و قبولی کنکور سراسری از ایران این امکان را به شما می دهد که در مجموعه انتخابی خود در رشته مورد نظر پذیرش بگیرید. این مدرک در سراسر آلمان به رسمیت شناخته می شود.

[www.studienkollegs.de](http://www.studienkollegs.de)

## رشته های تحصیلی در آلمان



(C) Dorthe Hagenguth

رشته های تحصیلی در آلمان بسیار متنوع می باشند. در تمامی زمینه های علوم طبیعی، انسانی و اجتماعی و فنی مهندسی شما قادرید دانشگاهی برای تحصیل خود انتخاب کنید. این رشته ها که بالغ بر ۱۲۰۰۰ هستند در مقاطع مختلف تحصیلی از جمله لیسانس، فوق لیسانس و دکترا ارائه می شوند. در ادامه اطلاعات بیشتری در خصوص این رشته ها دریافت می کنید.

[www.daad.de/studienangebote](http://www.daad.de/studienangebote)

[www.akreditierungsrat.de](http://www.akreditierungsrat.de)

بیش از ۲۰ درصد از دانشجویان ترم اولی در مراکز آموزش عالی آلمان را دانشجویان خارجی تشکیل می دهند. دانشگاه های آلمان در حال حاضر بیش از ۸۰۰ رشته ی تحصیلی به نام رشته های بین المللی ارائه می کنند. این رشته ها در مقاطع لیسانس و فوق لیسانس تحت برنامه های سازماندهی شده و با سطح آکادمیک بالایی ارائه می شوند. اگر چه تحصیل در این دوره ها در اکثر موارد با داشتن دانش و مدرک زبان انگلیسی مقدر می باشد، کلاس های آموزش زبان آلمانی برای علاقه مندان برای موفقیت هر چه بهتر ارائه می گردند.

با تغییرات نظام آموزش عالی در آلمان، امکان تحصیل به زبان انگلیسی در بسیاری از رشته ها در دانشگاه های این کشور گسترش یافته است. بنا بر اطلاعات منتشر شده از سوی موسسه تبادلات آکادمیک آلمان (DAAD) بیش از ۲۵ رشته اصلی در مقطع کارشناسی با گرایش های فنی و مهندسی و به زبان انگلیسی در دانشگاه های آلمان تدریس می شود. در میان این رشته های می توان به مهندسی الکترونیک، فناوری اطلاعات، مهندسی مکانیک و هوافضا، در دانشگاه هایی همچون آخن و کارلسروهه اشاره کرد.

در رشته های زیر مجموعه علوم انسانی، امکان تحصیل به زبان انگلیسی، در بیش از ۲۰ شاخه اصلی در زمینه های مطالعات زبان، ادبیات و فرهنگ فراهم شده است. رشته های ادبیات تطبیقی، روانشناسی، علوم سیاسی و روابط بین الملل که در دانشگاه هایی همچون بن، برلین، برمن و گوتینگن تدریس می شوند، از این جمله اند. بیش از ۴۰ رشته در شاخه های حقوق، اقتصاد و علوم اجتماعی نیز در مقطع کارشناسی ایجاد شده است. اقتصاد بین الملل و مطالعات اروپا نمونه هایی در همین زمینه هستند. در رشته هایی همچون ریاضی و سایر علوم طبیعی، متقاضیان می توانند در ۲۸ رشته این گروه، به زبان انگلیسی تحصیل کنند.

دانستن این نکته برای متقاضیان تحصیل به زبان انگلیسی ضروری است که در برخی از رشته های نام برده، تحصیل تنها در ترم های اول دوره کارشناسی به زبان انگلیسی است و در ترم های پایانی این دوره کلاس ها به زبان آلمانی برگزار می شود. بنابراین متقاضیان بایستی به هر دو زبان مسلط باشند. بنابراین توصیه می شود قبل از تقاضای پذیرش از نحوه برگزاری این دوره های تحصیلی اطلاعات کامل را کسب کنید.

[www.daad.de/idp](http://www.daad.de/idp)

[www.campus-germany.de](http://www.campus-germany.de)

## یافتن رشته مناسب برای تحصیل



(C) David Ausserhofer/ Peter Himself

آزادی در انتخاب دانشگاه و رشته یک قاعده‌ی کلی در مراکز آموزش عالی آلمان است. یک جنبه‌ی آن این است که در آلمان هر دانشجو میتواند آزادانه مرکز آموزش عالی مورد نظر و استادان خود را انتخاب نماید. البته شرط لازم برای این انتخاب آزادانه، برآورده کردن شرایط لازم برای دریافت پذیرش است. در این میان دانشگاههای خصوصی (Privatuniversitäten)، مراکز آموزش عالی هنر و موسیقی (Kunsthochschulen) و مراکز آموزش عالی تربیت بدنی (Sporthochschulen)، معمولاً دانشجویان خود را از طریق آزمون‌ها و گفت‌وگوهای حضوری انتخاب میکنند.

مراکز آموزش عالی در آلمان حدود ۱۳۰۰۰ رشته متفاوت را برای علاقه مندان ارائه می دهند. بنابراین داشتن یک نگاه جامع به همه آنها و در نهایت انتخاب یک یا دو رشته دشوار است. به طور کلی شاید بتوان همه این رشته ها را در چند بخش کلی تقسیم کرد:

- علوم مهندسی (همچنین شهرسازی و معماری)
- ریاضیات و علوم تجربی (همچنین انفورماتیک و علوم کامپیوتر)
- کشاورزی، جنگل و مراتع
- پزشکی و علوم بهزیستی و درمانی
- حقوق و اقتصاد
- علوم اجتماعی و جامعه شناسی (همچنین ورزش و الهیات)
- زبان و زبان شناسی، علوم فرهنگی، سیاسی

[www.daad.de/stdienangebote](http://www.daad.de/stdienangebote)

[www.hochschulkompass.de](http://www.hochschulkompass.de)

[www.studienwahl.de](http://www.studienwahl.de)



## گرفتن PhD در دانشگاه های آلمان



(C) Eric Lichtenscheidt



### شرایط عمومی:

- اتمام مقاطع M.A و یا M.Sc با نمرات بالا
- تسلط به زبان (انگلیسی یا آلمانی، منوط به رشته و موضوع دکترا)
- پیشنهاد طرح پایان نامه (Proposal)

### اخذ تأییدیه از یک استاد راهنما

در حال حاضر، متداول ترین راه گذراندن دوره دکترا روش سنتی آن می باشد که البته تدریجاً روش های دیگری هم به آن اضافه می شود.

دانشجویی که برای دوره دکترا برنامه ریزی می کند، باید با استادی از دانشگاه های آلمان که در رشته مورد نظر به عنوان متخصص شناخته می شود، ارتباط برقرار کند. البته یافتن استاد راهنما کار ساده ای نیست، چرا که اساتید اغلب از میان شمار زیاد درخواست های رسیده، ترجیحاً دانشجویی را انتخاب می کنند که از دوره های قبل می شناسند. با این وجود ارسال درخواست همراه با یک طرح پایان نامه خوب، به موفقیت شما خواهد انجامید. چنان چه در این رابطه امکان ایجاد ارتباط از طرف دانشگاه محل تحصیل در ایران با آلمان وجود دارد، حتماً از این موقعیت استفاده کنید. وب سایت (DAAD) نیز می تواند در پیدا کردن استاد راهنمای مناسب به شما کمک کند.

دوره دکترا ۳ الی ۴ سال بوده و در مجموع بستگی به میزان فعالیت دانشجو دارد. دوره به زبان آلمانی و یا انگلیسی برگزار می شود. به تازگی به ویژه در رشته های علوم طبیعی و مهندسی بیشتر طرح ها و ارائه پایان نامه به زبان انگلیسی صورت می گیرد. این موضوع باید با استاد راهنما مطرح و حل شود.

### تنظیم تقاضانامه برای استاد راهنما

عموماً اساتید تقاضانامه های متعددی از دانشجویان دوره دکترا جهت نظارت و راهنمایی شان برای پایان نامه دریافت می کنند. از این رو می بایست در تقاضانامه ی تنظیم شده، علت انتخاب این استاد و موضوع مورد نظر گویا و روشن باشد. دانشجویان موضوع خود را مستقلاً انتخاب کرده، پس از بررسی و گفتگو با استاد راهنما میتوانند محتوای موضوع را تکمیل کرده یا تغییر دهند. لطفاً دقت داشته باشید که برای برقراری ارتباط با یک استاد شرط لازم این است که این استاد نه تنها در رشته ی تحصیلی شما بلکه مخصوصاً در حیطه موضوع رساله شما دارای فعالیت علمی باشد.

بنابراین تنظیم اولین تقاضانامه باید به گونه ای باشد که استاد راهنما از توانمندی علمی دانشجو و هدفمندی وی در حیطه موضوع انتخابی اطمینان حاصل کرده، استنباط او بر این باشد که همکاری او با دانشجو برای خود او نیز بی بهره نیست. صرفاً این یک همکاری و استفاده ی دو جانبه است که احتمال توافق استاد را بالا می برد.



(C) Eric Lichtenscheidt

### پیشنهاد طرح تحقیقی برای دوره دکترا:

- ۱- معرفی موضوع پژوهشی. حدوداً ۱-۲ صفحه
- ۲- اهمیت موضوع پژوهشی و ارتباط آن با رشته تحصیلی تان
- ۳- شناخت و تحقیقات از موضوع
- ۴- نگاهی اجمالی به منابع مربوطه
- ۵- روش تحقیق و پیشرفت در موضوع
- ۶- برنامه ریزی تحقیق ( تا حد امکان دقیق حتی اگر احتمال تغییر وجود داشته باشد)

[www.daad.de/deutschland/forschung/promotion](http://www.daad.de/deutschland/forschung/promotion)

[www.kowi.de/youngscientists](http://www.kowi.de/youngscientists)

[www.doktorandenboerse.info](http://www.doktorandenboerse.info)

[www.academics.de](http://www.academics.de)



(C) David Ausserhofer/ Peter Himsel

در آلمان هم دانشگاههای دولتی وجود دارد و هم دانشگاههای خصوصی. هم اکنون اکثر دانشگاه ها در آلمان شهریه دریافت می کنند. دانشگاههای خصوصی رایگان نمی باشند و باید در مورد آنها به وزارت علوم کشور مربوطه مراجعه کرد. دانشجوی فقط موظف است تا هزینه های زندگی خود اعم از اجاره منزل، پوشاک، مواد غذایی و بیمه درمانی را پرداخت کند. هزینه زندگی دانشجوی در آلمان بانضمام خوراک، پوشاک، رفت و آمد و کلیه هزینه های جانبی حدوداً ۷۰۰ یورو می باشد. هزینه زندگی در کشور آلمان بالاست. با این مبلغ در ماه، دانشجوی زندگی دانشجویی ساده ای را خواهد داشت. برای اینکه از این پول کم بتوان به بهترین شکل استفاده کرد، باید به هزینه های ثابت زندگی در آلمان توجه کرد و آنها را تا آن جا که امکان دارد، پایین نگه داشت. یکی از این هزینه های ثابت کرایه ی خانه است. اتاق ها و آپارتمان هایی وجود دارد که با قیمت مناسب فقط به دانشجویان اجاره داده می شود. هزینه های زندگی دانشجویی در آلمان را می توان به دو بخش اصلی تقسیم کرد. بخش اول هزینه هایی است که مربوط به دانشگاه و تحصیل می شود. بخش دوم را می توان به هزینه های جانبی همانند بیمه دانشجویی، مواد غذایی و خانه دانشجویی تقسیم بندی کرد. دانشجوی تعداد ساعت محدودی در هفته اجازه کار دارد. درآمد کارهای دانشجویی حدوداً ۴۰۰ یورو در ماه است. با صرفه جویی و درست خرج کردن می توان برخی هزینه ها را با آن تأمین کرد.

اگر برای مواد غذایی و پوشاک نیز مبلغی در حدود ۱۰۰ تا ۱۵۰ یورو در هر ماه در نظر بگیریم که البته تنها در قالب زندگی دانشجویی قابل تصور است، هزینه ها با احتساب هزینه های تحصیلی و غیرتحصیلی و با توجه به الزام پرداخت شهریه یا عدم الزام آن، شهر محل سکونت و همچنین هزینه های اجتناب ناپذیری همانند تلفن و اینترنت (در خانه های خصوصی)، مبلغی در حدود ۷۰۰ یورو در هر ماه برآورد می شود



پیشتر دانشجویان برای تحصیل در مراکز آموزش عالی دولتی آلمان مجبور به پرداخت شهریه نبود. اما پس از لغو ممنوعیت مطالبه‌ی شهریه از دانشجویان، در سال ۲۰۰۵، توسط دادگاه قانون اساسی دولت فدرال آلمان، در بسیاری از ایالت‌ها، در آینده دانشجویان مجبور به پرداخت شهریه خواهند بود. برخی ایالت‌ها مطالبه‌ی شهریه از دانشجویان را از نیمسال زمستانی ۲۰۰۶-۲۰۰۷ آغاز کرده‌اند. شهریه‌ی پرداختی ۵۰۰ یورو در هر نیمسال تحصیلی (Semester) تعیین شده‌است. بهتر است قبل از اقدام برای دریافت پذیرش تحصیلی، از این نکته که آیا در مرکز آموزش عالی انتخابی شما هم شهریه پرداخت می‌شود یا خیر، اطلاع حاصل کنید.

مهم‌ترین بخش هزینه‌های دانشجویی شهریه دانشگاه است که در اکثر دانشگاه‌های آلمان وجود دارد. اما در دانشگاه‌هایی که شهریه وجود دارد این مبلغ از مرز ۵۰۰ یورو در هر ترم تجاوز نمی‌کند. بنابراین می‌توان گفت که هزینه دانشجویی با احتساب شهریه و مخارجی همچون خرید کتاب و یا کپی کردن و از این قبیل هزینه‌ها، با تقسیم بر ماه‌های سال، مبلغی در حدود ۱۰۰ تا ۱۵۰ یورو در هر ماه خواهد بود.

دانشجویانی که دوران تحصیل آنها به درازا می‌کشد و تعداد نیمسال‌های تحصیلی‌شان از حد مجاز پیش‌بینی شده، می‌گذرد، باید شهریه بپردازند. این شهریه افزون بر عوارض دانشجویی است که به طور عادی به دانشگاه پرداخته می‌شود و مقدار آن تا ۸۰۰ یورو در هر نیمسال تحصیلی می‌رسد. موعد پرداخت این شهریه معمولاً پس از ۷ سال تحصیل یا به عبارتی پس از ۱۴ نیمسال تحصیلی است.

علاوه بر شهریه‌ای که دانشجویان به‌زودی در بسیاری از دانشگاه‌ها می‌باید بپردازند، دانشجویان برای هر نیمسال تحصیلی مبلغی به عنوان سهم دانشجوی در امور دانشجویی عوارض دانشجویی (Semesterbeitrag) به دانشگاه می‌پردازند که نام دارد. این مبلغ معمولاً بیش از ۱۰۰ یورو در هر نیمسال تحصیلی نیست و به خرج اداره‌ی امور صنفی و فوق‌برنامه‌ی دانشجویی (Studentenwerk) و همچنین شورای عمومی دانشجویی که به اختصار به آن «آستا» می‌گویند (Asta)، می‌رسد. در شهرهای بزرگ، در این مبلغ پرداختی، هزینه‌ی بلیط نیمسال تحصیلی (Semesterticket) هم منظور شده، که حق استفاده‌ی رایگان از اتوبوس و قطار در محدوده‌ای مشخص را به دانشجوی می‌دهد. دانشجویان دانشگاه‌های آلمان پس از ثبت‌نام در دانشگاه علاوه بر دریافت کارت دانشجویی، کارتی نیز برای عبور و مرور در شهر محل تحصیل (Semesterticket) برای استفاده از وسائل نقلیه عمومی از جمله اتوبوس و مترو دریافت می‌کنند. این کارت نیز همانند کارت دانشجویی، یک ترم تحصیلی اعتبار دارد و با ثبت نام در ترم جدید تمدید می‌شود.





(C) Eric Lichtenscheidt

هزینه بعدی که راهی برای فرار از آن وجود ندارد، هزینه بیمه دانشجویی است. دانشجویان بدون گواهی بیمه در دانشگاه ثبت نام نمی‌شوند. جهت ثبت نام در دانشگاه ارایه بیمه درمانی الزامیست و بیمه درمانی برای هر شش ماه حدود ۳۰۰ یورو در نظر گرفته میشود. اصولاً هر شخصی در آلمان باید دارای بیمه باشد. دانشجویان نیز باید از طریق شرکت های دولتی و یا خصوصی بیمه باشند. بسته به نوع اقامت و سن دانشجویان هزینه بیمه متغیر است. البته هزینه بیمه برای دانشجویان کمتر از افراد شاغل است. با توجه به شرکت طرف قرارداد، مبلغی بین ۷۰ تا ۸۰ یورو در هر ماه برای بیمه دانشجویی باید در نظر گرفته شود.





(C) David Ausserhofer/ Peter Himself

اما مهم ترین هزینه ی غیرتحصیلی مربوط به خانه دانشجویی است. در این مورد دو انتخاب وجود دارد. انتخاب اول، خانه های تحت پوشش دانشگاه که ارزان تر و از امکانات بیشتری برخوردارند (به طور نمونه استفاده رایگان از اینترنت). انتخاب دوم خانه های دانشجویی خصوصی است. طبیعتاً در شهرهای کوچک هزینه های مسکن ارزان تر و در شهرهای بزرگ گران تر است. با این حال چه در خانه های خصوصی و چه در خانه های دانشجویی تحت پوشش دانشگاه، بایستی مبلغی بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ یورو در هر ماه برای مسکن در نظر گرفت. نکته قابل ذکر دیگر در مورد خانه های دانشجویی خصوصی و وابسته به دانشگاه در این است که در مورد دوم هزینه هایی همچون آب، برق، شارژ ماهانه، بر روی اجاره بها است، در حالی که در خانه خصوصی علاوه بر مبلغ اجاره، هزینه موارد ذکر شده را نیز جداگانه باید پرداخت.

خوابگاه های دانشجویی در آلمان از محبوبیت بسیار بالایی نسبت به سایر موقعیت ها در آلمان برخوردار هستند. این خوابگاه ها در اغلب موارد در نزدیکی دانشگاه قرار داشته و در آنجا دانشجویان به راحتی و به سرعت با همدیگر آشنا می شوند. از لحاظ قیمت نیز به صرفه ترین راه حل اسکان محسوب می شوند. (به طور میانگین حدود ۱۸۰ یورو در ماه). خوابگاه ها توسط اداره امور دانشجویی و شورای صنفی (Studentenwerken) در اختیار دانشجویان قرار می گیرند، البته گرفتن آنها به علت تقاضای زیاد دشوار است. بنابراین توصیه می شود برای این کار به موقع درخواست خود را بدهید. اداره امور دانشجویی علاوه بر این سرویس های دیگری همچون ارائه اتاق در سطح شهر و یا بیمه را ارائه می دهند. در هر حال گزینه های دیگری نیز برای دانشجویان وجود دارد، همچون اجاره اتاق و یا واحد مسکونی که می بایست روی حداقل ۳۰۰ یورو در ماه حساب کرد. یک گزینه خوب اسکان گروهی (Wohnungsgemeinschaft) می باشد که در آن می توانند هر کدام سهمی از اجاره را متقبل شوند.



(C) Andreas Hub

در دانشگاه‌های آلمان دو نوع متفاوت از کلاس‌های درسی در قالب سمینار و کنفرانس وجود دارد. یکی از تفاوت‌های موجود میان دانشگاه‌های آلمان و ایران در بیشتر دانشگاه‌ها در نوع برگزاری کلاس‌های درس در دانشگاه است. در دانشگاه‌های آلمان کلاس‌ها بر دو نوع هستند. یک نوع برگزاری کلاس در قالب سمینار (Seminar) که قابل مقایسه با کلاس‌های درسی در دانشگاه‌های ایران است و نوع دیگر کلاس‌های درسی که در قالب کنفرانس (Vorlesung) برگزار می‌شوند.

تفاوت اصلی در میان این دو نوع کلاس این است که در کنفرانس تنها استاد است که در مورد موضوعی از پیش تعیین شده صحبت می‌کند. در پایان کنفرانس دانشجویان نیز فرصتی برای طرح پرسش‌ها و نظرات خود خواهند داشت. از تفاوت‌های دیگر میان سمینار و کنفرانس تعداد شرکت‌کنندگان در این کلاس‌ها است. تعداد دانشجویان شرکت‌کننده در کنفرانس محدود نیست و این نوع کلاس‌ها غالباً در سالن‌های اجتماعات برگزار می‌شوند. از سوی دیگر سمینارها می‌توانند محل کلاس‌های حل تمرین، پرسش و پاسخ و سایر فعالیت‌هایی باشند که استاد و دانشجو به طور مشترک در آن سهیم هستند. به بیانی دیگر در سمینار، برخلاف کنفرانس، استاد تنها سخنران نیست و دانشجویان نیز در روند برگزاری کلاس سهیم هستند. (Audimax) عنوان سالن بزرگی است که از آن برای برگزاری اجتماعات دانشجویی و گاهی برگزاری سمینارها استفاده می‌شود. این سالن که نام کامل آن (Auditorium Maximum) است، در هر دانشگاهی یافت می‌شود و محل اصلی برگزاری جلسات اساتید نیز می‌باشد. سمینارها و کلاس‌های درسی در دانشگاه‌ها غالباً به صورت هفتگی برگزار می‌شود.



## ارگان های دانشگاهی

(C) Eric Lichtenscheidt

برخی از نهادها و گروه‌های دانشجویی برای ورودیان جدید به دانشگاه و به ویژه دانشجویان خارجی دانشگاه‌های آلمان ناآشنا هستند. این نهادها غالباً در جهت رفع مشکلات دانشجویان و ارائه برنامه‌ریزی تحصیلی برای آنان فعالیت دارند.

دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی در آلمان از بخش‌ها و نهادهای مختلفی تشکیل شده است. یکی از این نهادهای دانشجویی، اداره امور صنفی دانشجویان است. این نهاد دانشجویی نمایندگی دانشجویان را در دانشگاه برعهده دارد.

اعضای استا توسط پارلمان دانشجویی و به مدت یک سال انتخاب می‌شوند. این دانشجویان غالباً به احزاب سیاسی آلمان گرایش دارند و وظیفه‌شان دخالت در سیاست‌گذاری‌های دانشگاه است. البته این نهاد دانشجویی ارتباط مستقیمی نیز با دانشجویان دارد و علاوه بر ساعات ملاقات مشخص در طول هفته، به دانشجویان خارجی نیز برای پیش‌برد برنامه‌های تحصیلی و تامین مخارج زندگی‌شان مشاوره می‌دهد. علاوه بر این دانشجویان می‌توانند، اطلاعات مربوط به شرکت‌ها و موسساتی که به دنبال جذب نیروی جدید برای اشتغال هستند را نیز از استا دریافت کنند. اطلاع‌رسانی در زمینه شغل‌های پاره‌وقت دانشجویی نیز یکی از زمینه‌های فعالیت اداره امور صنفی دانشجویان محسوب می‌شود.

## اداره امور دانشجویان خارجی (Akademisches Auslandsamt)



(C) Eric Lichtenscheidt

در امور مربوط به اقامت برای تحصیل دانشگاهی در خارج، بورس تحصیلی مربوطه، مشاوره برای پذیرش دروس گذرانده شده در خارج و نمرات اخذ شده پس از بازگشت و همچنین در امور مربوط به دانشجویان خارجی برای مسائل مربوط به تحصیل در دانشگاههای آلمان می بایست به اداره امور دانشجویان خارجی مراجعه کرد.

دانشجویان خارجی که یا از ابتدا در آلمان به تحصیلات دانشگاهی مشغول شده‌اند و یا مدرک دانشگاهی خود را از کشور محل زندگی‌شان پیش از سفر به آلمان دریافت کرده‌اند، بایستی برای اموری که در بالا ذکر شد به اداره‌ای مشابه‌ای با نام اداره‌ی امور دانشجویان خارجی (Akademisches Auslandsamt) مراجعه کنند. در برخی از دانشگاه‌ها اداره‌ی ذکر شده را دفتر بین‌المللی امور دانشجویی (International Office) نیز می‌نامند. بخش روابط بین‌الملل در هر دانشگاهی مسئول ارزیابی مدارک و شرایط متقاضی برای صدور پذیرش تحصیلی است. نهاد دیگری که دانشجویان بیش از هر جای دیگری با آن سر و کار دارند، اداره‌ی امور دانشجویی (Studierendensekretariat) است. این اداره رسیدگی به تمامی امور مربوط به ثبت‌نام، پذیرش دانشجویی، صدور مدارک تحصیلی و بررسی درخواست‌های تحصیلی را برعهده دارد. البته این اداره برای دانشجویانی است که یا تابعیت آلمان را دارند و یا یکی از مقاطع تحصیلی خود را در دانشگاهی در آلمان به اتمام رسانده‌اند.

اداره‌ی امور صنفی و فوق برنامه‌ی دانشجویی (Studentenwerk)



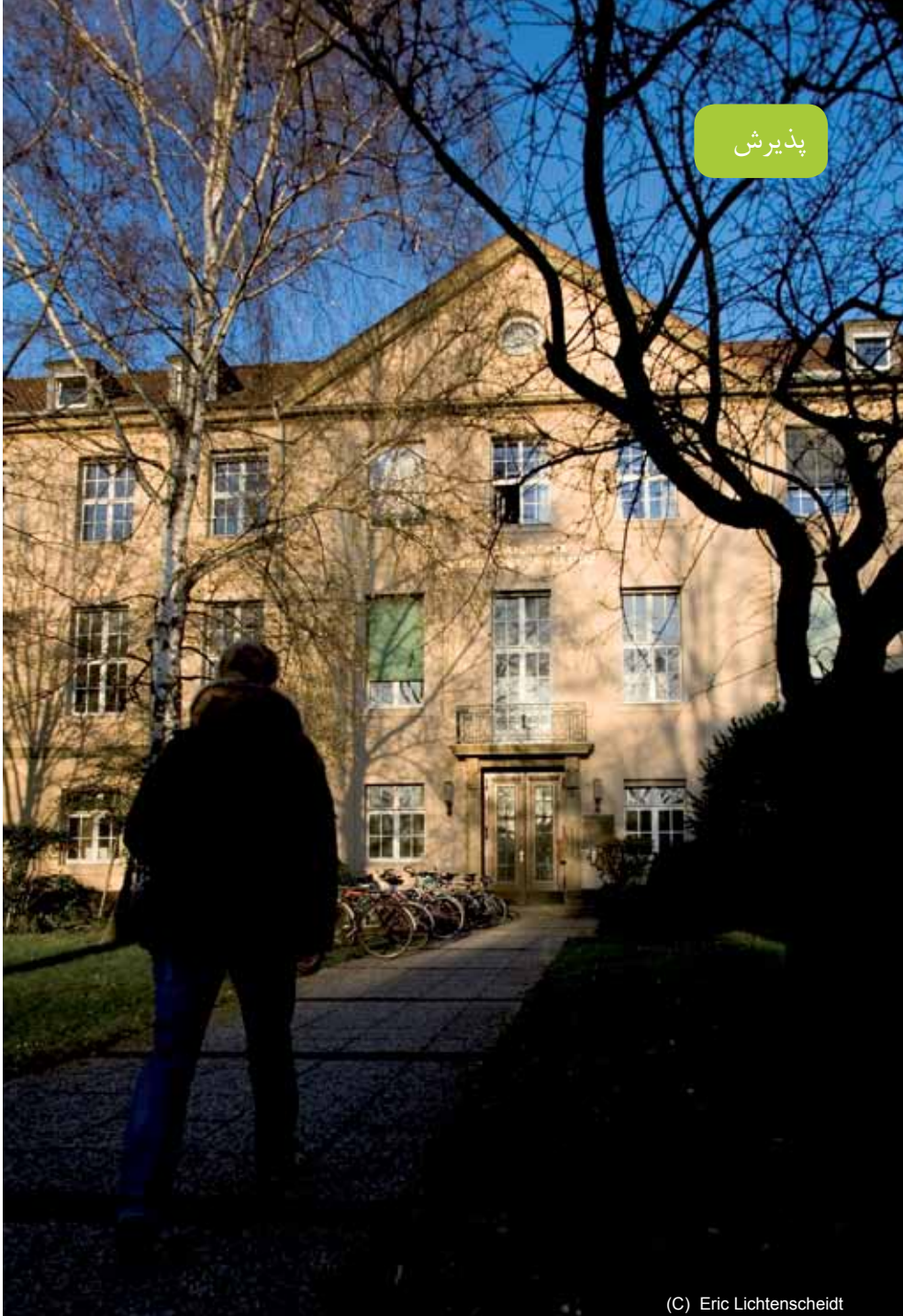
(C) David Ausserhofer/ Peter Himsel

نهاد مستقل که مسئولیت اداره‌ی سالن‌های غذاخوری و کافه‌تریاها و توزیع و اداره‌ی خوابگاه‌های دانشجویی را در مراکز آموزش عالی به‌عهده دارد. افزون بر آن، این نهاد مشاوره‌های روانی-درمانی هم به دانشجویان ارائه می‌دهد.

[www.studentenwerke.de](http://www.studentenwerke.de)

[www.internationale-studierende.de](http://www.internationale-studierende.de)





اصولاً راه تحصیل در مراکز آموزشی آلمان بر روی تمام خارجی‌ها گشوده‌است به شرط این که متقاضی شرایط لازم برای دریافت پذیرش تحصیلی را داشته باشد. بخش روابط بین‌الملل (Akademisches Auslandsamt) در هر دانشگاهی مسئول ارزیابی مدارک و شرایط متقاضی برای صدور پذیرش تحصیلی است. متقاضیانی که آخرین مدرک تحصیلی‌شان در آلمان به رسمیت شناخته نمی‌شود، این امکان را دارند که با گذراندن دوره‌ی کالج سطح علمی خود را به سطح متقاضیان ورود به دانشگاه برسانند. متقاضی تحصیل در آلمان می‌تواند برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز پیرامون تحصیل در آلمان، رشته‌های تحصیلی و میزان معلومات لازم در زبان آلمانی به موسسه‌ی تبادلات دانشگاهی آلمان (DAAD) در کشور خود مراجعه نماید. دانشجویان می‌بایست مدرک زبان معتبری ارائه دهند که برای صدور پذیرش دانشجویی ضروری است. برای ارزیابی سطح زبان آلمانی و دریافت مدرک مورد نظر آزمون‌های گوناگونی برگزار می‌شوند که داوطلب می‌تواند در یکی از آنها شرکت کند. افرادی که قصد تحصیل به زبان انگلیسی را دارند، معمولاً می‌بایست حداقل به زبان آلمانی در حد مقدماتی (B1) مسلط باشند. زبان تدریس اما در رشته‌های بین‌المللی انگلیسی است. البته در برخی رشته‌های خاص و بین‌المللی تنها با داشتن مدرک زبان انگلیسی می‌توان تحصیل کرد. پذیرش تحصیلی تنها برای کسانی صادر می‌شود که دارای همه‌ی شرایط لازم برای ادامه‌ی تحصیل در آلمان باشند. متقاضیانی که سطح علمی‌شان برای تحصیل در آلمان کافی است، می‌توانند با داشتن دیگر شرایط لازم، برای دریافت پذیرش دانشجویی اقدام کنند. اگر سطح علمی داوطلب پایین‌تر از سطح علمی مورد نیاز برای تحصیل در مراکز آموزش عالی آلمان باشد، داوطلب می‌بایست در آزمونی نهایی شرکت کند که به (Feststellungsprüfung) معروف است. معیارهای تعیین سطح علمی داوطلب در ایالت‌های گوناگون، متفاوت است. چگونگی برگزاری این آزمون‌ها و پذیرش داوطلبان برای شرکت در این آزمون‌ها به عهده‌ی کالج‌هایی است که با دانشگاه‌ها همکاری تنگاتنگ دارند.

بسیاری از دانشگاه‌های آلمان برای دانشجویان خارجی پذیرش مشروط (Bedingte Zulassung) صادر می‌کنند. دانشجویان برای ورود به دانشگاه می‌بایست در دوره‌های زبان ارائه شده در دانشگاه مربوطه شرکت کنند و یا امتحان تعیین سطح را قبول شوند. تنها در این صورت آنها قادر خواهند بود به صورت نهایی در دانشگاه ثبت نام کنند.



(C) David Ausserhofer/ Peter Hinsel

## مراحل درخواست پذیرش از دانشگاه های آلمان

۱- جمع آوری اطلاعات لازم در مورد دانشگاه و رشته مناسب  
توجه: پذیرش از آلمان معمولاً در رشته تحصیلی شما در ایران یا رشته ای مشابه صادر می شود. تغییر رشته فقط در چهارچوبی محدود امکان پذیر است.

۲- برقراری ارتباط با دانشگاه های مختلف

جهت کسب اطلاعات در مورد دانشگاه و رشته مورد نظر خود در آلمان نامه ای کوتاه به آلمانی یا انگلیسی از طریق پست یا ایمیل به آدرس دفتر بین الملل دانشگاه مورد نظرتان ارسال نمایید و درخواست کنید تا بروشورهای اطلاعاتی و فرم های درخواست پذیرش را برایتان بفرستند. در وب سایت دانشگاه نیز معمولاً تمامی اطلاعات لازم برای رشته های مختلف و نحوه پذیرش آنها گنجانده شده است.

۳- درخواست پذیرش

درخواست پذیرش معمولاً از طریق (uni assist) و یا مستقیماً به دفتر روابط بین الملل دانشگاه مربوط صورت می گیرد. در این زمینه در ادامه بیشتر توضیح خواهیم داد.

ورود به دانشگاه‌های آلمان برای علاقه‌مندان از کشورهای مختلف، با مقدماتی همراه است. متقاضیان ایرانی را می‌توان به دو گروه عمده تقسیم کرد. گروه اول، افرادی هستند که در ایران علاوه بر دوران تحصیلات متوسطه در دانشگاه هم تحصیل کرده‌اند و گروه دوم را علاقه‌مندانی تشکیل می‌دهند که تنها مدرک دیپلم دارند.

آن دسته از متقاضیان ایرانی که تنها مدرک دیپلم دارند، بایستی در آزمون سراسری دانشگاه‌های دولتی، در دوره‌های روزانه و شبانه پذیرفته شوند. در این مورد، قبولی در آزمون دانشگاه‌های غیرانتفاعی، پیام نور و جامع علمی-کاربردی کفایت نمی‌کند و منظور تنها قبولی در دوره‌های شبانه و روزانه دانشگاه‌های سراسری در مقطع لیسانس است. قبولی در دوره‌های کاردانی نیز مورد تایید نیست.

داوطلبان، مدرک قبولی در آزمون سراسری را پس از تایید وزارت علوم ایران، ترجمه می‌کنند و به همراه سایر مدارک تحصیلی و گواهی زبان، با درخواست پذیرش در کالج، به مرکز اونی اسپست در برلین ارسال می‌کنند. این در صورتی است که دانشگاه مورد نظر تحت پوشش اونی اسپست باشد، در غیر این صورت مدارک را بایستی مستقیم به دانشگاه ارسال کرد. دوران تحصیل این افراد، با دوره‌ای یک ساله در کالج آغاز خواهد شد. متقاضیان تحصیل در دانشگاه‌های آلمان، پس از این دوره یک ساله و با توجه به نمراتی که از امتحان پایانی دریافت می‌کنند، می‌توانند برای پذیرش در رشته مورد علاقه‌شان اقدام کنند.

دسته دوم متقاضیانی هستند که در دانشگاه‌های ایران تحصیل کرده‌اند و مدرک دانشگاهی در حد لیسانس دارند. این افراد، چه در دانشگاه‌های سراسری، از جمله غیرانتفاعی و پیام نور و چه در دانشگاه آزاد اسلامی تحصیل کرده، به شرط آنکه مدرک کارشناسی دریافت کرده باشند، می‌توانند برای پذیرش در دانشگاه‌های آلمان اقدام کنند.

نکته‌ای که در مورد این افراد اهمیت دارد، نوع رشته تحصیلی آن‌ها است. این افراد در صورتی که بخواهند در رشته تحصیلی‌شان در ایران ادامه تحصیل دهند، امکان پذیرش تعدادی از واحدهای تحصیلی آن‌ها وجود دارد. در این مورد، فارغ‌التحصیلی از دانشگاه آزاد یا دولتی، تفاوتی ایجاد نمی‌کند. در اینگونه موارد، تنها دانشگاه و هیئت ارزشیابی مدارک تحصیلی تصمیم خواهد گرفت و اینکه چه تعداد واحد درسی پذیرفته می‌شود، در هر دانشگاهی متفاوت است. حتی این گروه از دانشجویان نیز شاید بنا به تشخیص هیات‌های ارزیابی مجبور باشند ابتدا دوره‌های کالج را سپری کنند.



## درخواست برای پذیرش



(C) David Ausserhofer/ Peter Hinsel

نکته قابل توجه این است که در برخی از دانشگاه‌های آلمان، در صورتی که داوطلب قصد ادامه تحصیل در همان رشته سابق را داشته باشد، می‌تواند در مقطع فوق لیسانس پذیرش دریافت کند. اما از آنجا که این تصمیم بیشتر جنبه‌ی سلیقه‌ای دارد، پیشنهاد می‌شود، برای پذیرش ابتدا در مقطع کارشناسی اقدام شود و پس از حضور در دانشگاه برای دوره کارشناسی ارشد و ارزشیابی مدارک اقدام شود. مسلماً افرادی که قصد تحصیل در رشته‌های غیرمرتبط و متفاوت با رشته تحصیلی‌شان در ایران را دارند، بایستی از ترم اول و در دوره لیسانس شروع به تحصیل کنند. به طور معمول موارد زیر برای درخواست پذیرش ضروری می‌باشد. لطفاً دقت داشته باشید برای دریافت اطلاعات بروز شده بویژه در خصوص پذیرش می‌بایست با اداره روابط بین الملل دانشگاه و یا در ایران با بخش فرهنگی سفارت آلمان تماس حاصل نمایید.

- فرم درخواست
- یک قطعه عکس
- ترجمه نامه سازمان سنجش آموزش کشور مبنی بر قبولی در کنکور سراسری به وسیله یک مترجم رسمی (قبولی قطعی در دانشگاه دولتی ایران)
- ترجمه تأیید شده از مدارک دیپلم، پیش دانشگاهی مدارک تحصیلی
- شرح حال مختصر شامل اطلاعات دقیقی درباره‌ی مقاطع تحصیلی، مدرسه‌هایی که در آنها درس خوانده‌اید، آزمون‌های مهمی که در این مسیر پشت سر گذاشته‌اید و اطلاعاتی از این قبیل.
- مدارک دانشگاهی (در صورت وجود)
- مدرک زبان آلمانی و انگلیسی (سطح مدرک بستگی به دانشگاه و رشته مورد نظر دارد)





(C) David Ausserhofer/ Peter Himself

متقاضیان تحصیل در دانشگاه‌های آلمان که در آزمون سراسری دانشگاه‌های دولتی پذیرفته شده‌اند، بدون آنکه در ایران در دانشگاه تحصیل کرده باشند، می‌توانند اقدام به دریافت پذیرش از دانشگاه‌های آلمان کنند. اما این افراد تحصیل خود را نه از دانشگاه، بلکه با دوره‌ای یک ساله در کالج شروع خواهند کرد و با توجه به نمراتی که در پایان این دوره کسب می‌کنند، می‌توانند در رشته و دانشگاه مورد علاقه‌شان تحصیل کنند.

دانستن این نکته که حدنصاب قبولی در آزمون سراسری، مقطع کارشناسی است، برای آن دسته از افرادی که تنها با پذیرش در کنکور سراسری ایران، قصد تحصیل در آلمان را دارند، ضروری است. بنابراین قبولی در آزمون سراسری در مقطع کاردانی برای گرفتن پذیرش در دانشگاه‌های آلمان کافی نیست. منظور از قبولی در آزمون سراسری، تنها آزمون دانشگاه‌های سراسری در نوبت‌های روزانه و شبانه است. با این حساب، قبولی تنها در آزمون سراسری دانشگاه‌های غیرانتفاعی، پیام نور و جامع علمی کاربردی، مورد تایید دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در آلمان نیست. البته این شرایط تنها در صورتی است که این افراد علاقه‌مند باشند، بدون تحصیل در دانشگاه‌های ایران و تنها با قبولی در آزمون سراسری اقدام به پذیرش کنند.

## فارغ‌التحصیلان از دانشگاه آزاد اسلامی



(C) Andreas Hub

در مورد دانش‌آموختگان دانشگاه آزاد و یا افرادی که در آزمون ورودی به این دانشگاه پذیرفته شده‌اند، شرایط متفاوت است. طبق قوانین فعلی تنها قبولی در آزمون سراسری دانشگاه آزاد، برای اقدام برای پذیرش کافی نیست. حدنصاب پذیرش، عموماً داشتن مدرک کارشناسی از دانشگاه آزاد است. این قاعده شامل فارغ‌التحصیلان از سایر دانشگاه‌های دولتی به غیر از دوره‌های روزانه و شبانه نیز می‌شود. دانش‌آموختگان دانشگاه‌های غیرانتفاعی سراسری، پیام نور و همچنین دانشگاه جامع علمی کاربردی، تنها در صورت داشتن مدرک کارشناسی می‌توانند برای پذیرش از دانشگاه‌های آلمان اقدام کنند. فارغ‌التحصیلان این دانشگاه‌ها و همچنین دانشگاه آزاد، معمولاً مستقیماً وارد دانشگاه خواهند شد و احتیاجی به گذراندن دوره یک ساله کالج نخواهند داشت. البته تصمیم نهایی با دانشگاه‌ها خواهد بود. فارغ‌التحصیلان کارشناسی این دانشگاه‌ها می‌توانند برای مقطع ارشد در اکثر دانشگاه‌های آلمان نیز اقدام کنند. به شما پیشنهاد می‌کنیم جهت دریافت اطلاعات بروز شده در این خصوص به بخش فرهنگی سفارت آلمان مراجعه کنید.

## ترجمه رسمی از مدارک و ریزنمرات تحصیلی و تایید مدارک توسط سفارت آلمان



(C) Dorthe Hagenguth

دانشجویان قبل از ارسال مدارک برای دانشگاه برای گرفتن پذیرش می بایست ترجمه مدارک خود را به تایید سفارت برسانند. برای این کار اصل ترجمه رسمی مدارک که دارای مهر تایید وزارت امور خارجه به همراه اصل مدرک فارسی لازم می باشد. تایید رسمی به تأیید برابر اصل بودن مثلاً فتوکپی یک مدرک تحصیلی گفته می شود. در ایران تنها سفارت جمهوری فدرال آلمان محق و مجاز برای تأیید مدارک است، سفارت می تواند بطور رسمی مدارک را تأیید و برابر اصل نمایند. تنها تعداد معدودی از اسناد و مدارک خارجی می توانند تأیید و برابر اصل شوند. مدارک باید به زبان آلمانی و در برخی موارد به زبان انگلیسی - به صورت ترجمه از دارالترجمه های رسمی و تأیید شده - ارائه گردند.

کسی که در آلمان قصد تحصیل را دارد، می بایست زبان آلمانی را فرا گیرد. حتی شرکت کنندگان در دوره های تحصیلی بین المللی نیز بهتر است در کنار تحصیل به فراگیری زبان آلمانی بپردازند، چراکه برای تحصیل در اکثر موارد به دانش زبان آلمانی نیاز پیدا خواهند کرد. از همه اینها مهمتر شاید زندگی در آلمان و امکان ارتباط با آلمانی ها باشد، که با داشتن دانش زبان آلمانی این کار به شکلی بسیار خوب صورت خواهد گرفت. مؤسسات بسیار زیادی در سراسر دنیا هستند که به آموزش زبان آلمانی می پردازند از جمله مؤسسات گوته (Goethe). در ایران نیز در حال حاضر موسسه زبان آلمانی وابسته به سفارت آلمان کلاس های زبان آلمانی در همه سطوح و به شکلی منظم ارائه می کنند.

برای ارزیابی سطح زبان آلمانی و دریافت مدرک مورد نظر آزمون های گوناگونی برگزار می شوند که داوطلب می تواند در یکی از آنها شرکت کند. افرادی که قصد تحصیل به زبان انگلیسی را دارند، در برخی دانشگاه ها می بایست حداقل به زبان آلمانی در حد مقدماتی (B1) مسلط باشند. زبان تدریس اما در رشته های بین المللی انگلیسی است. البته بسیاری دیگر از رشته های تحصیلی در دانشگاه های مختلف وجود دارند که دانشجویان برای تحصیل در آنها به دانش زبان آلمانی نیازی ندارند. در این گونه موارد ارائه مدرک معتبر زبان انگلیسی همانند IELTS و TOEFL الزامیست.



(C) David Ausserhofer/ Peter Himself



برای ورود به دانشگاه‌های آلمان، دانستن زبان آلمانی در اکثر موارد الزامی است. سطح معلومات زبان آلمانی و مدارک لازم به هنگام پذیرش، در مورد افرادی که قصد تحصیل به زبان انگلیسی دارند یا متقاضی تحصیل در مقطع دکترا هستند، متفاوت است.

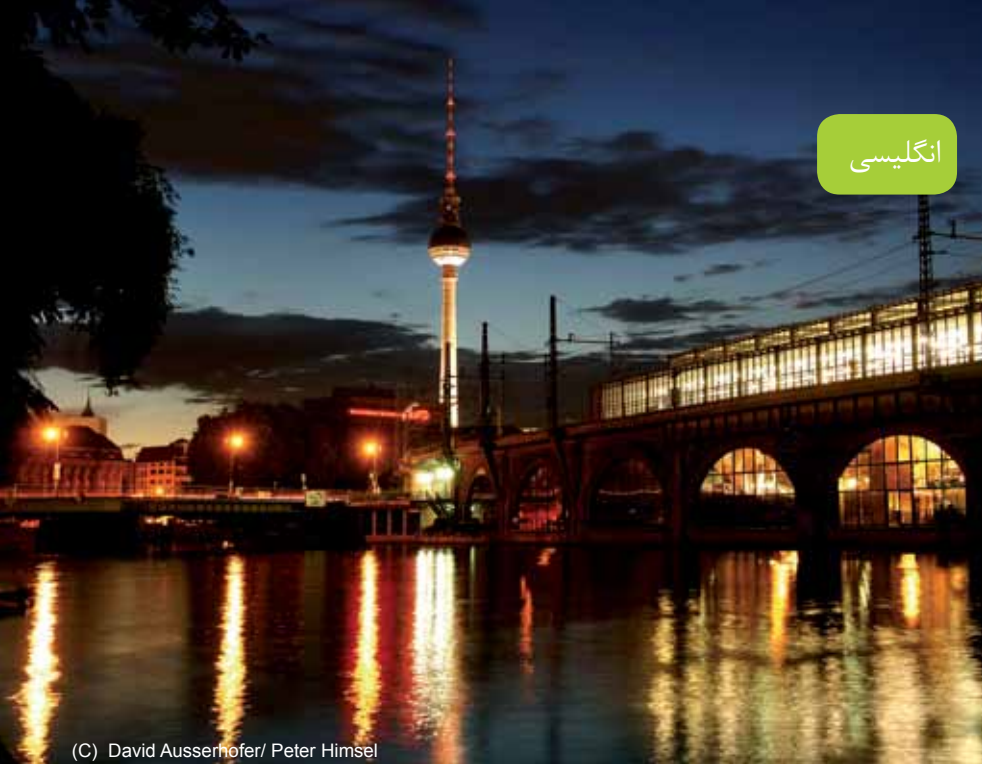
ارائه این مدرک به معنای تسلط مقدماتی داوطلب به زبان روزمره آلمانی است و ارتباطی با زبان دانشگاهی وی و همچنین مقطع تحصیلی ندارد. در ارتباط با دانشجویان دوره‌های دکترا هم که پس از موافقت استاد راهنما، رساله خود را به زبان انگلیسی خواهند نوشت، داشتن این مدرک به هنگام پذیرش الزامی است.

تسلط به زبان آلمانی و ارسال مدارک لازم و مرتبط، از جمله مراحل درخواست پذیرش دانشجویی برای تحصیل در دانشگاه‌های آلمان است. سطح معلومات زبان برای متقاضیان تحصیل در آلمان، در مرحله اقدام به پذیرش حداقل (B1) و مدرک لازم برای ارائه به مرکز اونی اسیست (Uni assist) با (Zertifikat Deutsch) مخفف (ZD) است. این مدرک بایستی به همراه سایر مدارک تحصیلی، پس از آنکه به تایید رسمی سفارت آلمان رسید، به مرکز «اونی اسیست» ارسال شود.

زبان آموزش در آلمان قاعداً آلمانی است. پیش از شروع به تحصیل، دانشجوی خارجی ملزم به قبول شدن در یک امتحان زبان و یا ارائه یک مدرک زبان معادل این امتحان (مانند دوره عالی انستیتو گوته) می باشد. سطح کلاسهای ارائه شده نیز مانند حداقل میزان زبانی مورد نیاز برای ثبت نام در دوره های زبان از یک دانشگاه به دانشگاه دیگر متفاوت است. اطلاعات دقیق تر در این مورد را از دانشگاه مربوطه دریافت کنید.

TestDaf یک امتحان سراسری و استاندارد برای زبان خارجه آلمانی و بر اساس الگوی امریکایی آزمون تافل TOEFL می باشد. TestDaf این امکان را برای خارجی ها مهیا می سازد که در وطن خود امتحان زبان آلمانی را جهت ورود به دانشگاه بشت سر بگذارند. امتحان TestDaf را می توان در مدرسه زبان آلمانی در ایران DSIT انجام داد. اطلاعات مربوط به تاریخ برگزاری امتحانات زبان آلمانی و نمونه ای از سؤالات را می توانید با مراجعه به مؤسسه آموزش زبان آلمانی وابسته به سفارت بدست آورید.

امتحان سراری زبان آلمانی انستیتو گوته ZD به عنوان مدرک پایانی دوره مقدماتی زبان آلمانی، امتحان سراسری دوره متوسطه زبان آلمانی ZMP به عنوان مدرک پایانی دوره متوسطه زبان آلمانی، امتحان سراسری دوره عالی زبان آلمانی TestDaf, ZOP, B1, B2 برخی از مدارک زبانی هستند که دانشجویان بسته به مقطع و رشته تحصیلی خود در آلمان می بایست قبل از سفر به آلمان در ایران کسب کنند. علاقه مندان می توانند اطلاعات مربوط به تاریخ برگزاری و هزینه امتحان های مختلف در مؤسسه آموزش زبان وابسته به سفارت آلمان را از دفتر مدرسه زبان آلمانی DSIT تهیه نمایند



(C) David Ausserhofer/ Peter Himself

تحصیل به زبان انگلیسی در مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا امکان پذیر است. دانشجویان متقاضی می بایست دارای مدرک زبان انگلیسی همچون IELTS و یا TOEFL باشند. البته برخی از دانشگاه های آلمان علاوه بر زبان انگلیسی مدرک زبان آلمانی در سطح مقدماتی می خواهند. در بسیاری از موارد نیز خود دانشگاه برای دانشجویان قبل از شروع تحصیل و یا در حین تحصیل دوره های آموزش زبان آلمانی برگزار می کنند.

به طور کلی در برخی از مقاطع و رشته های تحصیلی در دانشگاه های آلمان تمامی کلاس ها و دروس به زبان انگلیسی تدریس و برگزار می شود. بنابراین یکی از شرایط گرفتن ویزا داشتن مدرک های معتبر زبان انگلیسی همانند IELTS یا TOEFL می باشد. با این وجود اکثر دانشگاه های آلمانی که این رشته های بین المللی را ارائه می دهند از دانشجویان داشتن حداقل دانش زبان آلمانی را نیز به عنوان یکی از شرایط گرفتن پذیرش طلب می کنند. بنابراین داوطلبانی که قصد تحصیل در دانشگاه های آلمان به زبان انگلیسی و در مقاطع کارشناسی یا کارشناسی ارشد را دارند، می بایست علاوه بر دانش نسبی زبان آلمانی در برخی از دانشگاه ها، تافل و یا آیلس نیز داشته باشند. تعیین حداقل نمره کل در هر یک از امتحانات نام برده برای موافقت با پذیرش داوطلب، بر عهده دانشگاه است. داوطلبان می توانند از طریق سایت دانشگاه مورد نظر اطلاعات لازم در این ارتباط را کسب کنند. نمره زبان برای مدرک IELTS معمولا از ۵/۵ به بالا و برای TOEFL بین ۸۰ تا ۱۲۰ می باشد.

هر دانشجوی خارجی می بایست برای ورود با دانشگاه های آلمان درخواست پذیرش بدهد. این درخواست البته برای دانشجویان ورودی جدید، متقاضیان برای فوق لیسانس و یا دکترا می باشد. قبل از اعطای پذیرش بررسی می شود که آیا یک دانشجوی شرایط و صلاحیت های تحصیل در رشته مورد نظر را دارد یا خیر. از جمله این شرایط نمرات در دوران دبیرستان و دانشگاه می باشند. در بسیاری از رشته ها دانش زبان آلمانی نیز ملاک و معیار قرار می گیرد. قبل از درخواست هر پذیرشی متقاضی می بایست به طور کامل از شرایط و مدارک لازم اطلاع پیدا کند.

تا چند سال پیش علاقه مندان قادر بودند مدارک خود را برای تقاضای پذیرش مستقیماً به اداره بین الملل (International Office) دانشگاه مربوطه بفرستند. هم اکنون این کار بر عهده (Uni assist) می باشد. بیش از ۲۰۰ دانشگاه وابسته به این مؤسسه در برلین هستند. پس از ارسال مدارک به اداره بین الملل دانشگاه مورد علاقه خود یکی از جواب های پذیرش را دریافت می کنید:

\* جواب رد: شما واجد شرایط مورد نیاز نمی باشید. شاید گذراندن یک دوره زبان آلمانی، درخواست پذیرش از دانشگاهی دیگر یا در رشته ای دیگر، بی فایده نباشد.

- تأیید دریافت درخواست

- صدور پذیرش مشروط یا قطعی

تعداد متقاضی در رشته هایی ویژه، بیش از ظرفیت پذیرش است. متقاضیان آلمانی و کشورهای عضو اتحادیه اروپا با شیوه های گزینشی برای این رشته ها انتخاب می شوند. برای این منظور معدّل داوطلب مهم است. انتخاب داوطلبان از دیگر کشورها در این گونه رشته های دانشگاهی با روش های گزینشی صورت نمی گیرد. ولی در رشته هایی مانند پزشکی یا روانشناسی، سهمیه مشخصی برای داوطلبان این کشورها در هر نیمسال تحصیلی در نظر گرفته می شود. در این جا هم معدّل داوطلبان تعیین کننده است.

مهلت و روند رسیدگی به پرونده ها در تمامی دانشگاه ها یکسان نیست. به بعضی از درخواستها به محض دریافت رسیدگی شده و به بعضی دیگر پس از به پایان رسیدن مهلت درخواست برای هر ترم. به همین جهت گاهی چند ماه پس از ارسال، از نتیجه درخواستتان با خبر می شوید.

از ماه می سال ۲۰۰۴ به دانشجویان خارجی این امکان داده شده است که درخواست خود برای دریافت پذیرش تحصیلی در آلمان را همزمان برای چندین مرکز آموزش عالی در آلمان ارسال کنند. برای ارزیابی مشترک مدارک، ارگانی تشکیل شده که به آن یونی اسیست (Uni Assist) می‌گویند. اگر دانشگاه مورد نظر شما عضو این ارگان باشد، می‌توانید مدارک خود را به این مؤسسه بفرستید.

این مؤسسه مدارک متقاضیان را بررسی کرده و در صورت کامل بودن مدارک و برآورده بودن شرایط برای دریافت پذیرش، این مدارک را به دانشگاه‌های منتخب متقاضی می‌فرستد. برای گرفتن پذیرش از دانشگاه‌های آلمان، تحویل درخواست نامی کامل و بی عیب و نقص و همه‌ی مدارک مورد نیاز، نخستین شرط است. اسیست مرکزی است که به همین منظور تأسیس شده است؛ پل میان متقاضی و دانشگاه.

بسیاری از برنامه‌های تحصیلی در مراکز آموزش عالی آلمان دارای ظرفیت پذیرش محدود می‌باشند. بدین ترتیب که برای همه متقاضیان در یک رشته در دانشگاه مورد نظر امکان صدور پذیرش نمی‌باشد. بسیاری از داوطلبان بدین ترتیب در گرفتن پذیرش موفق نمی‌شوند. اما یونی اسیست این امکان را به شما می‌دهد تا با ارسال یک سری مدارک تقاضای خود را برای دانشگاه‌های مختلف بدهید. این مؤسسه پس از دریافت ترجمه مدارک شما و فرم‌های درخواست بورس، مدارک شما را پس از بررسی به تمامی دانشگاه‌های مورد نظر شما از طریق پست الکترونیک ارسال می‌کنند. درخواست پذیرش از طریق یونی اسیست صرفه جویی در وقت و هزینه را در پی دارد.

پس از فرستادن مدارک نامه‌ای طرف دوهفته به شما ارسال می‌شود مبنی بر اینکه یونی اسیست مدارک شما را بررسی و به دانشگاه‌های مربوطه ارسال کرده است. البته این مؤسسه این امکان را به شما می‌دهد تا نواقص مدارک‌تان را برطرف کرده و از طریق پست الکترونیک در اختیار آنها قرار دهید.

برای اولین درخواست یونی اسیست مبلغ ۵۰ یورو را از شما طلب خواهد کرد، برای درخواست‌های بعدی هرکدام مبلغ ۱۵ یورو می‌بایست به حساب این مؤسسه واریز شود. به عنوان مثال شما به عنوان درخواست‌کننده از ایران در صورت تمایل به درخواست پذیرش برای سه رشته یا دانشگاه می‌بایست ۸۵ یورو هزینه کنید.

توصیه می‌شود قبل از هر اقدامی به وب سایت اسیست مراجعه و در مورد نحوه ارسال مدارک تمامی اطلاعات را بدست آورند.

[www.uni-assist.de](http://www.uni-assist.de)



(C) David Ausserhofer/ Peter Himself

یک سال تحصیلی در مراکز آموزش عالی به دو نیم‌سال تحصیلی تقسیم می‌گردد: نیم‌سال تحصیلی تابستانی و نیم‌سال تحصیلی زمستانی. نیم‌سال تابستانی معمولاً از ابتدای آوریل آغاز شده و تا سی‌ام ماه سپتامبر به طول می‌انجامد و نیم‌سال زمستانی از ابتدای ماه اکتبر تا پایان ماه مارس. در برخی از مراکز آموزش عالی حرفه‌ای (Fachhochschule)، نیم‌سال تحصیلی یک‌ماه زودتر آغاز و یک‌ماه زودتر هم به پایان می‌رسد.

معمولاً بیش از یک‌سوم از یک سال تحصیلی، از تعطیلات بین دو نیم‌سال تحصیلی تشکیل شده‌است. این تعطیلات به معنی تعطیلات کلاس‌های دانشگاهی است و دانشجویان مشغول گذراندن امتحان‌های خود و یا به پایان رساندن پروژه‌های دانشگاهی هستند که تا زمان مشخصی می‌بایست تحویل داده شوند. به این پروژه‌های دانشگاهی به اصطلاح (Hausarbeit) گفته می‌شود که به معنی «کارخانه» است. این تکلیف کاری کتبی است که توسط دانشجو در موضوعی که از سوی استاد تعیین شده، نوشته می‌شود. از سوی دیگر در بسیاری از رشته‌ها، دانشجویان می‌بایست در تعطیلات خود در دوره‌های آموزشی شرکت کنند که بدون گذراندن آن‌ها به دانشجو مدرک فارغ‌التحصیلی داده نمی‌شود. به این ترتیب تعطیلات میان‌ترم نه به معنای فراغت از تحصیل بلکه به معنای تعطیل بودن کلاس‌های درسی است.

تعطیلات بین دو ترم (Semesterferien)، در پایان ترم زمستانی از اوایل ماه فوریه آغاز می‌شود و تا اوایل ماه آوریل ادامه دارد. تعطیلات در پایان ترم تابستانی بیش از دو ماه است و از اواسط ماه ژوئیه آغاز و تا اواسط ماه اکتبر ادامه دارد. این تعطیلات غالباً با تعطیلات تابستانی در دانشگاه‌های ایران هم‌زمان است.

امتحانات پایانی در هر ترم گاهی در قالب نگارش مقاله‌ای علمی صورت می‌گیرد. بسیاری از دانشجویان در طول تعطیلات بین دو ترم با تعیین موضوع و یافتن منابع علمی مورد نیاز به نوشتن مقاله‌ی علمی مشغول می‌شوند. ممکن است در یک ترم تحصیلی نوشتن یک و یا چند مقاله‌ی علمی در برنامه درسی یک دانشجو منظور شده باشد. این امر بستگی به تصمیم استاد، دانشجو و نوع واحدهای تحصیلی دانشجو دارد.



## ترم زمستان و ترم تابستان



(C) Dorthe Hagenguth

بسته به اینکه متقاضی برای ترم تابستان و یا زمستان برای پذیرش تقاضا می دهد، برای ارسال مدارک و درخواست پذیرش دو مهلت وجود دارد: ۱۵ ژانویه (برای ترم تابستان) و ۱۵ ژوئیه (برای ترم زمستان). دوره ترم زمستان در دانشگاه ها از اکتبر تا مارس می باشد. این دوره در دانشگاه های (FHS) بین ماه های سپتامبر و فوریه می باشد. اطلاعات دقیق در خصوص مهلت ارسال مدارک و نحوه آن را می بایست در وب سایت دانشگاه مورد نظر خود و با مکاتبه با اداره بین الملل دانشگاه کسب کنید.

ترم تابستانی در دانشگاه ها از ماه آوریل تا سپتامبر به طول می انجامد. (این زمان ها بسته به دانشگاه مورد نظر قابل تغییر می باشد). این ترم در دانشگاه های (FHS) از مارس تا آگوست می باشد.

نام نویسی (Einschreibung)



(C) Andreas Hub

## نام نویسی (Einschreibung)

در بیشتر مراکز آموزش عالی، داوطلب می‌تواند بلافاصله پس از احراز شرایط مورد نیاز، نام‌نویسی کند. ثبت نام دانشجویان در یک زمان مشخص پیش از شروع نیمسال تحصیلی، در دفتر امور دانشجویی (Studentensekretariat) دانشگاه مربوطه صورت می‌گیرد. مدارک زیر به‌هنگام نام‌نویسی در مراکز آموزش عالی مورد نیاز است:

- فرم درخواست نام‌نویسی و پاسپورت
- ترجمه مدارک تحصیلی، تأیید شده توسط سفارت آلمان
- جواب پذیرش (Zulassungsbescheid) از دفتر روابط بین‌الملل دانشگاه مربوطه
- در صورت لزوم تأییدیه‌ی داشتن معلومات کافی در زبان آلمانی (برای دانشجویان رشته‌های بین‌المللی تأییدیه‌ای برای زبان انگلیسی)
- تأییدیه‌ی بیمه‌ی درمانی

با ارائه‌ی این مدارک نام‌نویسی با موفقیت به پایان می‌رسد. در پایان می‌باید مبلغی به عنوان عوارض دانشجویی (Semesterbeitrag) پرداخت شود. پس از گذراندن این مرحله‌ها، داوطلب به طور رسمی دانشجوی مرکز آموزشی مربوطه محسوب می‌شود و کارت دانشجویی دریافت می‌کند.



صدور پذیرش دانشجویی به معنای صدور اجازه‌ی تحصیل در آلمان نیست. همه‌ی متقاضیان تحصیل در آلمان به روادید دانشجویی احتیاج دارند. برای دریافت روادید، باید پذیرش دانشجویی ضمیمه‌ی فرم درخواست روادید دانشجویی شود.

اگرچه دانشجویان از کشورهای اتحادیه اروپا برای ورود به آلمان و تحصیل تنها نیاز به کارت شناسایی و شناسنامه بوده و پس از ورود از اداره مربوطه گواهی اقامت می‌گیرند، دیگر دانشجویان می‌بایست دارای یک ویزا و اجازه اقامت (Visum oder Aufenthaltserlaubnis) در آلمان باشند.

توجه داشته باشید با دریافت هرگونه ویزای دیگر به غیر از ویزای دانشجویی امکان تحصیل در آلمان وجود نخواهد داشت. ویزاهای دیگر از جمله ویزای توریستی و یا ویزای شنگن قابل تبدیل به ویزای دانشجویی در آلمان نیستند.

[www.auswaertiges-amt.de](http://www.auswaertiges-amt.de)

[www.teheran.diplo.de](http://www.teheran.diplo.de)



## درخواست ویزای دانشجویی در سفارت آلمان



(C) Uli Wenzel

درخواست روادید دانشجویی برای دانشجویان که تبعه ایرانی هستند در سفارت آلمان در تهران صورت می‌گیرد. برای این کار دانشجویان برنامه ریزی زمانی دقیقی را داشته باشند. دو نکته بسیار حائز اهمیت است:

گرفتن وقت برای مصاحبه ویزا از طریق سیستم آن لاین بر روی وب سایت سفارت در تهران انجام می‌گیرد. معمولاً به علت متقاضیان درخواست روادید گرفتن وقت از طریق این سیستم باید از چند ماه قبل صورت گیرد، در غیر اینصورت دانشجویان با مشکل وقت مصاحبه مواجه می‌شوند.

نکته دیگر زمان لازم برای صدور ویزای دانشجویی می‌باشد. در حالت عادی صدور ویزای بلند مدت دانشجویی ۶ تا ۸ هفته به طول می‌انجامد. درخواست برای روادید فقط برای فراگیری زبان در آلمان معمولاً از سوی سفارت آلمان مورد قبول واقع نمی‌شود. روادید دانشجویی معمولاً به مدت سه ماه اعتبار دارد. پس از ورود به آلمان دانشجویان می‌بایست به اداره اتباع خارجی خود را معرفی و نسبت به تمدید اقامت خود اقدام کنند. برای دریافت روادید دانشجویی به پذیرش تحصیلی از یکی از دانشگاه‌های آلمان یا مدرک پذیرش در کالج نیاز دارد و افزون بر آن به مدرکی که نشان دهد، اقامت دانشجوی در آلمان از لحاظ مالی تأمین می‌شود. از جمله مدارک مورد نیاز برای درخواست ویزا گذرنامه معتبر، پذیرش، مدرک دیپلم و قبولی در کنکور، مدارک دیگر دانشگاهی (در صورت وجود)، گواهی پشتیبانی مالی و غیره می‌باشد. تمامی اطلاعات مورد نیاز برای درخواست ویزای دانشجویی و مدارک لازم برای آن را در وب سایت سفارت آلمان در تهران می‌بینید. در ادامه شما را با برخی نکات آشنا می‌کنیم..

## مدارک لازم برای درخواست ویزای دانشجویی

بخش ویزا به همراه بخش فرهنگی سفارت سرویس جدیدی را برای درخواست کنندگان ویزای دانشجویی ارائه می‌کند. دانشجویان می‌توانند برای چک کردن مدارک خود و حصول اطمینان از کامل بودن آنها با بخش فرهنگی سفارت تماس حاصل نمایند. همچنین چک لیست‌هایی در وب سایت سفارت آلمان آورده شده است که متقاضیان را در فراهم آوردن تمامی مدارک لازم کمک می‌کند. جهت تسهیل در امر تحویل مدارک و انجام مصاحبه چیدمان مدارک باید بصورتی باشد که در چک لیست‌ها آمده است. ارائه‌ی مدارک زیر به منظور درخواست روادید برای متقاضیان تحصیل در آلمان ضروری است:

- فرم پرشده‌ی درخواست روادید (این فرم را از سفارت آلمان در ایران بخواهید)
  - پذیرش از دانشگاه یا کالج مورد نظر
  - گذرنامه‌ی معتبر به همراه دو نسخه رونوشت از صفحه‌های دوم و سوم آن
  - عکس رنگی پاسپورتی
  - شناسنامه و دو نسخه رونوشت شناسنامه
  - مدرک دیپلم دبیرستان، پیش دانشگاهیو گواهی قبولی در کنکور
  - مدارک تحصیلات دانشگاهی متقاضی
  - گواهی پشتیبانی مالی (از سوی شخصی که مقیم آلمان است و یا یک حساب بانکی با ۸۰۴۰ یورو موجودی در آلمان)
  - مدرکی در مورد سوابق شغلی
  - هزینه‌ی صدور روادید
  - و غیره...
- برای کسب اطلاعات بروز شده در خصوص مدارک به سایت سفارت آلمان، بخش ویزا مراجعه کنید.

[www.teheran.diplo.de](http://www.teheran.diplo.de)



(C) David Ausserhofer/ Peter Himsel

برای اینکه برای شما در جریان مصاحبه ویزا مشکلی ایجاد نشود، پذیرش شما از دانشگاه باید دارای شرایط خاصی باشد. اولین نکته لوگوی دانشگاه و مهر و امضایی می باشد که هر پذیرشی بدون داشتن آنها معمولا مورد قبول بخش ویزا واقع نمی شود. نکته مهم دیگر اطلاعات کافی در پذیرش دانشگاه و یا استاد است که در آن باید اطلاعات کافی در خصوص رشته و مقطع تحصیلی، زمان شروع تحصیل باشد. در مورد پذیرش هایی که دانشجویان دکترا از اساتید میگیرند نیز باید موضوع رساله دکترا و یا پروپوزال قید شده باشد. لطفا دقت کنید که نباید بیشتر از ۲ یا ۳ ماه از زمان صدور پذیرش گذشته باشد.



(C) Eric Lichtenscheidt

در زمان درخواست ویزا نیازی به ارائه بیمه نامه نیست. پس از صدور ویزا و جواب مثبت سفارت در خصوص درخواست ویزا از شما خواسته می شود به همراه پاسپورت و بیمه نامه برای دریافت ویزا به بخش ویزا مراجعه کنید. این اطلاع رسانی از طریق تلفن می باشد. در مورد درخواست هایی که مورد قبول بخش ویزا قرار نگرفته است اطلاع رسانی از طریق پست می باشد.

[www.deutsche-sozialversicherung.de](http://www.deutsche-sozialversicherung.de)

## گواهی مالی از بانک و یا ضمانت نامه از آلمان



(C) David Ausserhofer/ Peter Himself

دانشجویان خارجی و بین المللی می بایست معمولاً قبل از سفر به آلمان در سفارت آلمان در کشور خود این نکته را اثبات کنند که آنها دارای مبلغ کافی پول برای تامین هزینه ی اقامت و تحصیل خود در آلمان هستند. دانشجویان می بایست قادر به هزینه ای بالغ بر ۶۰۰ یورو در هر ماه باشند. به طور متوسط تحصیل و اقامت در آلمان حدود ۷۰۰ یورو در ماه هزینه دارد. البته بیشتر دانشجویان با هزینه ای کمتر از ۶۰۰ یورو در ماه به تحصیل خود ادامه می دهند. میزان هزینه های دانشجویی طبیعتاً به شیوه زندگی او خواهد داشت. علاوه بر مبلغ حدود ۵۰ یورو که دانشجویان برای امور درخواست پذیرش باید پرداخت کنند، دانشگاه ها در ترم حداکثر ۵۰۰ یورو در ترم را از دانشجویان بابت شهریه دانشگاه طلب می کنند.

ارائه گواهی مالی برای درخواست ویزا در سفارت آلمان در تهران در حال حاضر به دو شکل می تواند صورت می گیرد: یکی از آشنایان و بستگان شما با مراجعه به اداره اتباع خارجی نسبت به تنظیم ضمانتنامه برای شما اقدام می کنند و یا شما گواهی از یکی از بانک های ایران مبنی برداشتن مبلغی معادل ۸۰۴۰ یورو را ارائه می دهید. از همین رو افرادی که ضمانت مالی از سوی بستگان و آشنایان مقیم خود در آلمان ندارند، موظف هستند، پیش از دریافت ویزا، مبلغی در حدود ۸۰۴۰ یورو برای سال اول زندگی به حساب بانکی ای به نام خود در آلمان منتقل کنند. این مبلغ برای پوشش هزینه هایی است که ذکر شد و تقسیم آن بر ماه های سال، در حدود ۷۰۰ یورو خواهد بود.

البته در مورد دانشجویانی که به هر طریق از سوی وزارت علوم در ایران و یا از اساتید و دانشگاه و مؤسسات ارائه دهنده بورس در آلمان ، بورس دریافت می کنند و این مؤسسات هزینه تحصیل و اقامت آنها را برعهده می گیرند، از این قائده مستثنی هستند. لطفاً اطلاعات بروز شده در این زمینه را از بخش ویزا و باجه اطلاعات در سفارت آلمان در تهران جویا شوید.



## ارائه ترجمه مدارک تحصیلی



(C) Eric Lichtenscheidt

یکی از مدارک تحصیلی که دانشجویان می بایست برای ویزای دانشجویی ارائه دهند، ترجمه مدارک تحصیلی می باشد. این ترجمه ها می بایست توسط مترجم رسمی دادگستری به زبان آلمانی و یا انگلیسی ترجمه شوند. بنا به مقطع تحصیلی دانشجویان ترجمه ها نیز متفاوت اند. تمامی این ترجمه ها می بایست قبل از درخواست ویزا به تایید سفارت رسیده باشند. برای اطلاعات بیشتر در خصوص مدارک تحصیلی مورد نیاز به سایت سفارت آلمان در تهران مراجعه شود.



شاید برای شما جالب باشد تا بدانید چه روندی از زمان ارائه درخواست ویزا تا صدور آن طی می شود. پروسه ویزا در حدود ۶ تا ۸ هفته به طول می انجامد. لذا دانشجویان در زمانی مناسب برای خود وقت مصاحبه ویزا رزرو کنند. از آنجا که این کار از طریق سیستم آنلاین بر روی وب سایت سفارت آلمان در تهران انجام می گیرد، دانشجویان می بایست به این نکته توجه داشته باشند که گرفتن وقت به دلیل تعداد بسیار زیاد متقاضیان اغلب کاری دشوار است. مدت زمان صدور ویزای شنکن (برای اقامت کمتر از سه ماه) معمولاً ۲ هفته می باشد. این نوع ویزا بیشتر برای داوطلبان مقطع دکتراست که برای انجام مصاحبه برای دوره دکترا به آلمان سفر کوتاهی می کنند.

پس از درخواست ویزا، اطلاعات متقاضی پس از بررسی اجمالی مدارک در سفارت به اداره اتباع خارجی محل تحصیل ارسال می شود. تصمیم گیری در اداره اتباع خارجی صورت گرفته و در پایان نتیجه گیری نهایی توسط کارشناسان در سفارت صورت می گیرد.

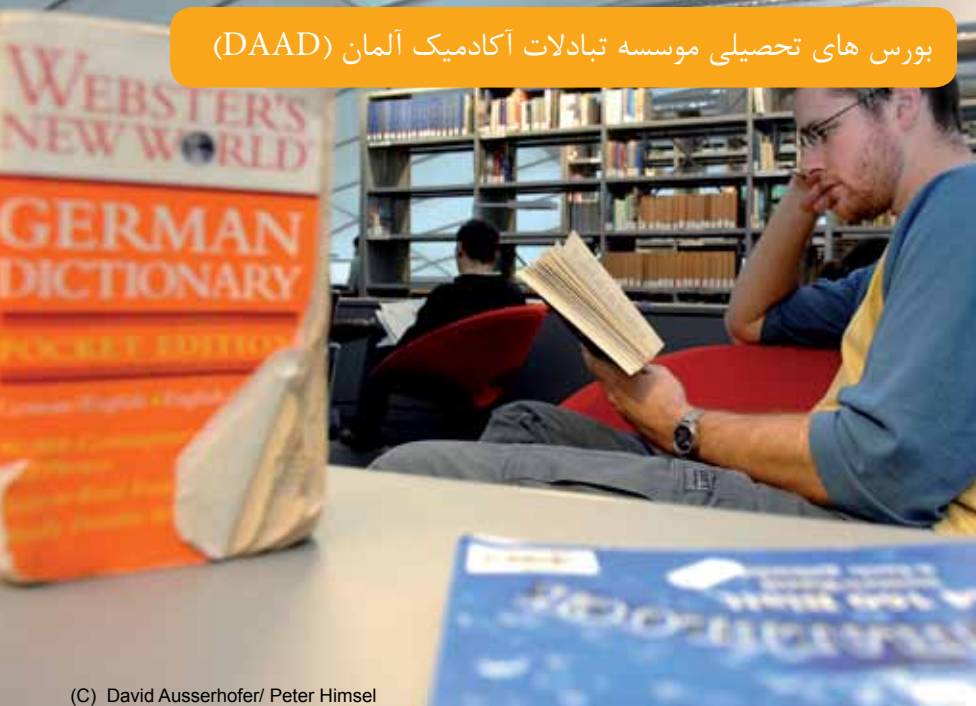
پس از مدت مقرر نتیجه درخواست ویزا به اطلاع متقاضی می رسد. در صورت جواب مثبت برای صدور ویزا اطلاع رسانی به صورت تلفنی انجام می شود. رد درخواست ویزا در قالب نامه ای به آدرس پستی متقاضی ارسال می شود.

افرادی که برای تحصیل به آلمان سفر می کنند، در ابتدا، ویزایی برای ورود به دوره های زبان و یا ثبت نام و تحصیل در دانشگاه های آلمان دریافت خواهند کرد. پس از حضور در آلمان و ثبت نام در دوره های زبان و یا دانشگاه، ویزای داوطلب تمدید خواهد شد. دانشجو در آن زمان برای تمدید ویزای خود به اداره ی امور اتباع خارجی (Ausländerbehörde) در محل شهرداری و یا شهر محل سکونت خود مراجعه می کند.

در هنگام تمدید ویزا در هر نوبت، دانشجو بایستی وضعیت مالی خود را نیز به اداره ی اتباع خارجی گزارش دهد. وضعیت مالی می تواند از طریق حساب بانکی و با مبلغی از پیش تعیین شده و به صورت بلوکه (با حق برداشت محدود در یک ماه) ارائه شود. و یا از طریق ضمانت نامه ی مالی دانشجو که به امضای بستگان او در آلمان رسیده است. علاوه بر این، وضعیت تحصیلی دانشجو نیز در هنگام تمدید ویزا بررسی می شود. دانشجو بایستی تعداد واحدهای مشخصی را در ترم های پیشین گذرانده باشد و همچنین در ترم آینده نیز ثبت نام و کارت دانشجویی اش را تمدید کرده باشد. گذرنامه دانشجو نیز بایستی در هنگام تمدید ویزا اعتبار کافی داشته باشد. در غیر این صورت مدت زمان اعتبار ویزا بر اساس مدت زمان اعتبار گذرنامه کاهش خواهد یافت. ویزای دانشجویی در اولین دوره ی تمدید در آلمان غالباً به مدت یک سال تمدید می شود. اطلاعات کامل در خصوص نحوه تمدید ویزا را قبل از سفر از بخش ویزای سفارت آلمان جویا شوید.



## بورس های تحصیلی مؤسسه تبادلات آکادمیک آلمان (DAAD)



(C) David Ausserhofer/ Peter Himself

مؤسسه تبادلات آکادمیک آلمان (DAAD) سازمانی است که از همکاری مؤسسات آموزش عالی آلمان و با حمایت دولت آلمان بویژه دو وزارتخانه امور خارجه و علوم و تحقیقات ایجاد شده است. هدف از تشکیل این مؤسسه ارتقای روابط آموزشی و آکادمیک بین مؤسسات آموزشی و آکادمیک بین مؤسسات آموزشی آلمان و سایر کشورها است. تبادلات دانشجویی، فارغ التحصیلان دانشگاه و سایر پژوهشگران از دیگر فعالیت های این مؤسسه است.

مؤسسه تبادلات آکادمیک آلمان (دآآد) بورس های جالب تحصیلی و تحقیقاتی برای دانشجویان، محققان و پژوهشگران ایرانی در نظر گرفته است. در ادامه با شرح کوتاهی از این برنامه ها و شرایط درخواست برای آنها آشنا می شوید. برای کسب اطلاعات بیشتر در خصوص شرایط خاص هر یک از برنامه ها علاقه مندان می بایست به سایت های مربوطه و همچنین سایت مؤسسه بین المللی تبادلات آکادمیک آلمان (دآآد) مراجعه کنند. اطلاعات کافی در خصوص نحوه درخواست و زمان آن نیز در وب سایت سفارت آلمان در تهران قابل دسترسی است. علاوه بر این می توانید با بخش فرهنگی سفارت در این خصوص ارتباط برقرار کنید.

[www.daad.de](http://www.daad.de)

[www.funding-guide.de](http://www.funding-guide.de)



## بورس دآآد برای هنرمندان در قالب برنامه «هنرمندان در برلین»



(C) Andreas Hub

سالانه حدود ۱۵ تا ۲۰ هنرمند، نویسنده، آهنگ ساز مشهور در سطح ملی و بین المللی از کشورهای مختلف به برلین برای اقامتی ۱۲ ماهه (در موارد خاص ۶ ماهه) دعوت می شوند. برای اقامت این هنرمندان موسسه تبادلات آکادمیک آلمان (DAAD) بورس ارائه می دهند تا بوسیله آن هنرمندان این موقعیت را داشته باشند تا فعالیت های خود را با راحتی انجام داده و خود را هرچه بیشتر با فرهنگ این شهر آشنا کنند. تبادل اطلاعات و تجربیات هنرمندان و درگیر شدن با مسائل رایج فرهنگی در کشورهای دیگر دنیا نیز از دیگر اهداف این برنامه می باشد. برای شرکت در بورس، بسته به حیطه فعالیت هنری استعداد و توانایی های هنری متفاوتی از هنرمندان انتظار می رود. این کارهای هنری معمولاً از طریق متن، عکس، فیلم و سیدی، دیاگرام و غیره ارائه می گردد.

بورس تحصیلی برای رشته های هنری (هنر، طراحی، فیلم، موزیک، نقاشی و معماری، بازیگری و کارگردانی، رقص، کورئوگرافی)



(C) Eric Lichtenscheidt

بورس نامبرده برای افرادیست که در حوزه های ذکر شده فعالیت داشته، دارای مدرکی مرتبط با این رشته ها بوده و قصد گذراندن دوره مطالعاتی در آلمان را دارند. این دوره ها صرفا تحقیقاتی مطالعاتی و کوتاه مدت بوده و پس از پایان آنها مدرکی ارایه نمی شود. تسلط به زبان آلمانی یا انگلیسی الزامی است. مدت زمان این بورس حداقل ۱ سال است (تحت شرایط تمدید آن امکان پذیر است).



(C) David Ausserhofer/ Peter Himself

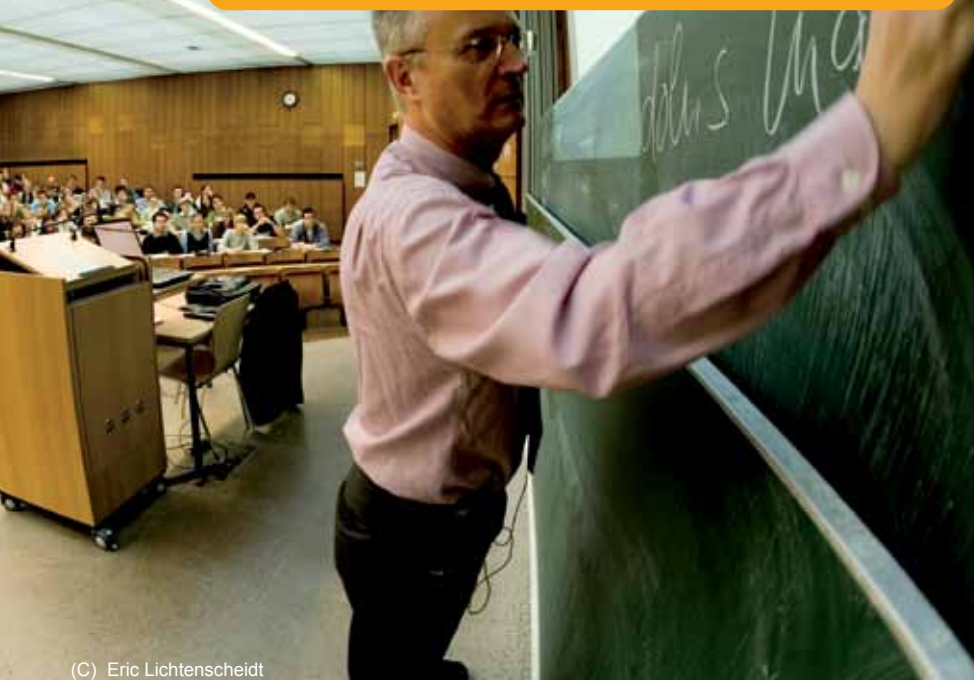
### بورس تحصیلی برای دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد اولویت کشورهای در حال توسعه

مرکز تبادلات آکادمیک آلمان هر سال برای تحصیلات تکمیلی در رشته های مختلف مطالعات توسعه ای در آلمان، بورسیه ای را در نظر گرفته است. موارد زیر از جمله ویژگی های این برنامه و شرایط درخواست برای این بورس می باشند محدودیت خاصی برای تعداد درخواست کنندگان برای یک کشور وجود ندارد.

این بورس برای فارغ التحصیلان دوره کارشناسی (لیسانس) بوده و برای دوره کارشناسی ارشد حداکثر برای مدت ۲ سال ارائه می گردد. از میان رشته های ارائه شده تنها سه رشته برای دوره دکترا ارائه می گردد. این رشته ها در لیست رشته های فوق لیسانس گنجانده شده اند. مدت بورس تحصیلی مقطع دکترا بسته به نوع رشته تا ۴ سال می باشد. لیست رشته های مورد نظر را در وب سایت سفارت آلمان می توانید ببینید.

درخواست کنندگان این بورس باید دارای حداقل ۲ سال تجربه کاری باشند. گواهی سابقه کار می بایست در هنگام درخواست ارائه گردد. درخواست متقاضیان بدون تجربه کاری مورد بررسی قرار نمی گیرد. اولویت برای فارغ التحصیلان رشته های مرتبط با سابقه کار، شاغلان و فعالان در وزارت خانه ها، مراکز و سازمان های دولتی و اتاق بازرگانی و صنعتی می باشد. متقاضیان می بایست شخصا به سایت دانشگاه های مربوطه مراجعه و در خصوص شرایط پذیرش رشته مورد نظر اطلاع حاصل نمایند.

بورس تحصیلی تحقیقاتی روابط عمومی و مدیریت (PPGG)  
(برای مقطع کارشناسی ارشد)



(C) Eric Lichtenscheidt

دانشجویان و متقاضیانی که در حوزه های سیاست حقوق اقتصاد و دولت فعالیت داشته و از تجربه کافی در این زمینه برخوردارند می توانند برای این بورس درخواست بدهند. تقویت آکادمیک حرفه مدیریتی نیروهای شاغل از اهداف این بورس تحصیلی میباشد. این بورس برای دوره کارشناسی ارشد ( برای فارغ التحصیلان کارشناسی) در ۸ رشته مرتبط با حوزه های نام برده شده در نظر گرفته شده است. متقاضیان قبل از شروع برنامه تحصیلی یک دوره ۶ ماهه ی آموزش زبان آلمانی در آلمان می گذرانند. متقاضیان دانشگاه های انگلیسی زبان نیز شامل این قاعده می شوند داشتن مدرک زبان انگلیسی (TOFLE و یا IELTS) الزامی است. علاوه بر ارایه ی مدارک و سوابق تحصیلی پذیرش از سوی دانشگاه نگارش انگیزه گذراندن این دوره و تاییده یک استاد و یا کارفرما از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده و داشتن زبان آلمانی امتیاز ویژه برای درخواست کنندگان محسوب می شود. لطفا توجه داشته باشید که برای درخواست بورس نیازبه ارائه هرگونه مکاتبه و یا اخذ پذیرش از دانشگاه های مربوط به این بورس نمی باشد.



## بورس تحصیلی مطالعاتی و تحقیقاتی موسسه ویلی برانت در شهر ارفورت



(C) David Ausserhofer/ Peter Hinsel

مرکز تبادلات آکادمیک آلمان (دآآد) بورس تحصیلی جدیدی تحت عنوان «بورس تحصیلی و تحقیقاتی مدیریت و سیاست گذاری موسسه ویلی برانت شهر ارفورت» ارائه می دهد. این بورس تحصیلی برای دوره های کارشناسی ارشد و دکترا و هم چنین مربوط به فرصت مطالعاتی و تحقیقاتی برای فارغ التحصیلان دکترا می باشد.

فارغ التحصیلان کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته های علوم سیاسی روابط بین الملل حقوق بین الملل مطالعات جنگ و صلح و غیره می توانند برای دوره های کارشناسی ارشد و دکترا درخواست نمایند. درخواست برای سایر متقاضیان که حداقل ۲ سال سابقه کاری در موسسات معتبر در حوزه های مذکور را دارند نیز می باشند امکان پذیر است. دارا بودن دانش زبان انگلیسی عالی (به عنوان مثال تافل) الزامی است. دانش زبان آلمانی و سابقه فعالیت در حوزه های مذکور امتیاز ویژه محسوب می شود.

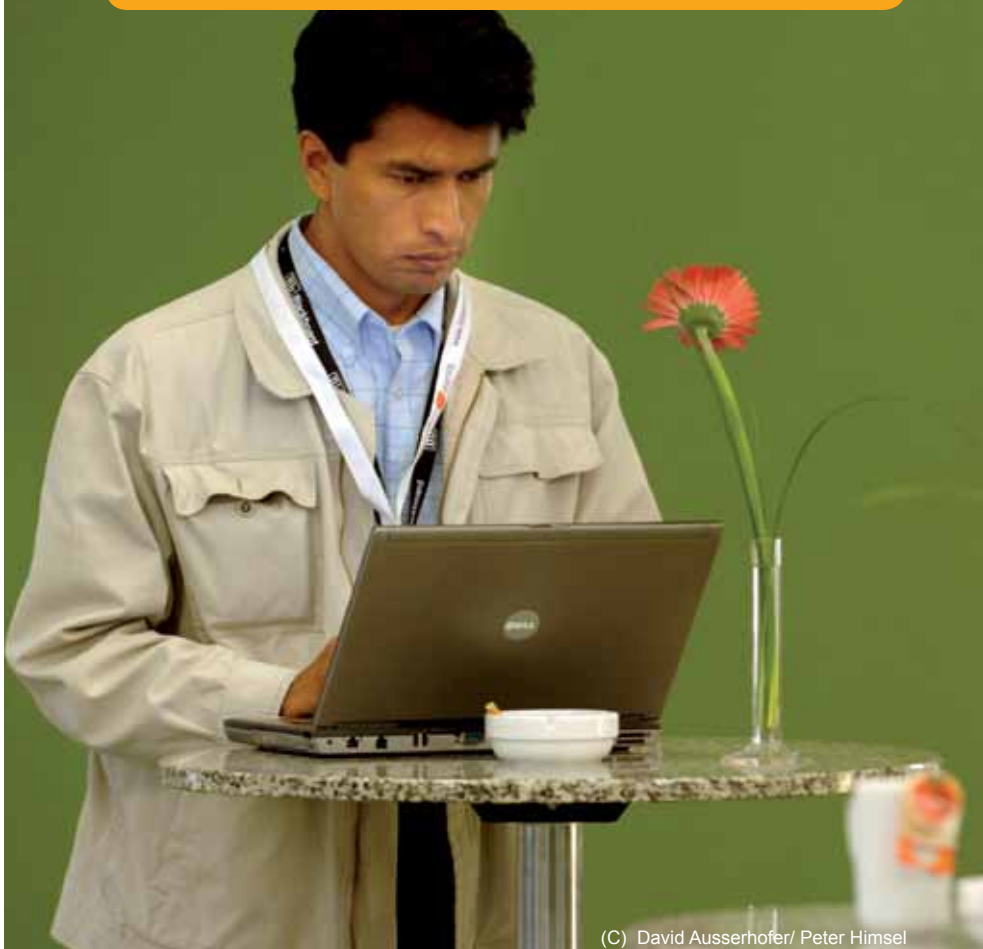




(C) Ikhlis Abbis

### بورس تحصیلی/پژوهشی برای مقطع دکترا (PhD) و برنامه ساندویچ (Sandwich)

این نوع بورس برای فارغ‌التحصیلان جوان کارشناسی ارشد برای تمامی رشته‌ها (به غیر از پزشکی) می باشد که قصد ادامه تحصیل در مقطع دکترا در آلمان را دارند. از جمله مدارک لازم برای درخواست این بورس تأییده ی یک استاد راهنما از دانشگاه های آلمان می باشد. مدت زمان این بورس بین سه ماه تا چهار سال متغیر است. بورس تحصیلی ساندویچ نیز برای دانشجویانی است که در ایران در حال گذراندن دوره دکترا بوده و فقط برای مدت زمان معینی برای پژوهش به کشور آلمان سفر تحقیقاتی انجام می دهند. خواهشمند است مدارک خود را از طریق پست به بخش فرهنگی سفارت ارسال کنید و یا شخصا به سفارت تحویل دهید. لطفا توجه داشته باشید که آخرین مهلت تحویل مدارک برای این بورس ۱۵ اکتبر هر سال می باشد.



(C) David Ausserhofer/ Peter Himself

این بورس تحصیلی فارغ التحصیلان دوره دکترا و اساتید دانشگاه بوده و مدت زمان حداقل ۱ ماه و حداکثر ۳ ماه می باشد. در کنار مدارک لازم جهت درخواست ارایه طرح و برنامه تحقیقاتی و گواهی موافقت انجام گرفته با دانشگاه و یا موسسه علمی تحقیقاتی میهمان و هم چنین ارایه لیست مقالات و کتب از جمله شرایط اخذ این بورس می باشند. علاوه بر این گواهی انجام تمهیدات لازم برای ارایه محل کار و تحقیقات از جانب دانشگاه و یا موسسه میهمان الزامی است.

بورس تحقیقاتی و کاری برای فارغ التحصیلان دانشگاه و اساتید  
رشته های هنر، تئاتر و کارگردانی



(C) Eric Lichtenscheidt

این بورس برای فارغ التحصیلان شاغل در دانشگاه به عنوان استاد رشته های ذکر شده بوده و مدت زمان آن بین ۱ تا ۳ ماه می باشد. علاقه مندان می بایست گواهی انجام همکاری با یکی از موسسات علمی در این حوزه ها را به همراه درخواست بورس ارائه نمایند. علاوه بر ارائه مکتوب طرح و برنامه اقامت در آلمان نیز از شرایط اخذ این بورس می باشد.

## فرصت مطالعاتی برای دانشجویان و محققانی که قبلاً از بورس تحصیلی استفاده کرده اند

این بورس ویژه پژوهشگرانی است که قبلاً در چارچوب برنامه های تحصیلی تحقیقاتی کوتاه مدت بیش تر از ۶ ماه و یا بلند مدت از بورس موسسه بین المللی داآد استفاده کرده و هم اکنون قصد تکمیل مطالعات خود را دارند. از جمله شرایط ویژه این بورس ارائه برنامه و طرح سفر تحقیقاتی می باشد. علاقه مندان می بایست دعوت نامه خود از موسسات علمی پژوهشی آلمان در قالب تاییدیه همکاری انجام پذیرفته شده ارائه دهند. همچنین باید ثابت گردد که موسسه میهمان مکان و فضای مطالعات و تحقیقات را در اختیار علاقه مند قرار خواهد داد. مدت زمان این فرصت مطالعاتی ۱ تا ۳ ماه می باشد. افرادی که برای دومین بار فرصت مطالعاتی درخواست می کنند، می بایست حداقل ۳ سال از آخرین دوره فرصت مطالعاتی شان گذشته باشد.

## کلاس های تابستانی جهت فراگیری زبان آلمانی



(C) Andreas Hub

دانشجویان دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد در دانشگاه های مختلف که در هنگام درخواست بورس حداقل دو سال از تحصیلات آکادمیک را در دانشگاه گذرانده باشند می توانند در کلاس های تابستانی اریه شده توسط موسسات آموزشی و دانشگاه های آلمان شرکت کنند. (فارغ التحصیلان دوره کارشناسی ارشد و دکترا نمی توانند از این بورس استفاده کنند). مدت زمان این دوره حداکثر ۱ ماه بوده و در ماه های تابستان در دانشگاه های مختلف آلمان برگزار می گردد. (مدت زمان دوره در دانشگاه های مختلف متفاوت می باشد). متقاضیان در هنگام درخواست می بایست مدرک زبان آلمانی (حداقل B1) را ارایه دهند.



سفرهای علمی دسته جمعی و یا اقامت علمی برای سفر گروهی دانشجویان با همراهی استادشان در نظر گرفته شده است. توجه داشته باشید که دانشجویان می بایست ترم سه دانشگاه و بالاتر باشند و گروه متشکل از حداقل ۱۰ نفر و حداکثر ۱۵ نفر باشد. مدت زمان سفر نیز حداقل ۷ روز و حداکثر ۱۲ روز می باشد. هدف از این برنامه کسب اطلاعات تخصصی از طریق بازدیدها، ملاقات ها و گفتگوهای علمی فرهنگی می باشد. علاوه بر این، این برنامه امکان آشنایی با زندگی علمی، اقتصادی و فرهنگی در کشور آلمان فراهم می کند. تحویل مدارک به مؤسسه DAAD فقط از طریق سفارت آلمان در تهران صورت می گیرد. درخواست بورس برای سفر علمی می بایست قبلاً توسط اساتید و دانشجویان از طریق سیستم آنلاین بر روی وب سایت DAAD انجام پذیرفته باشد:

### تاریخ تحویل مدارک به سفارت آلمان:

تا تاریخ ۱ فوریه برای سفر از تاریخ ۱ ژوئن  
تا تاریخ ۱ می برای سفر از تاریخ ۱ سپتامبر  
تا تاریخ ۱ نوامبر برای سفر از تاریخ ۱ مارس

علاوه بر مؤسسه تبادلات آکادمیک آلمان تعداد بسیاری دیگر از مؤسسات و بنیاد های ارائه دهنده بورس های تحقیقاتی و علمی در آلمان وجود دارند که در ادامه تنها به بخشی از آنها اشاره می کنیم.

[www.stiftungsindex.de](http://www.stiftungsindex.de)

[www.funding-guide.de](http://www.funding-guide.de)

[www.frauenhofer.de](http://www.frauenhofer.de)

### اراسموس موندوس (Erasmus Mundus)

اتحادیه اروپا در قالب برنامه اراسموس موندوس بورس های تحصیلی به دانشجویان، دانشمندان و محققان ارائه می دهد. این بورس هاس تحقیقاتی برای دانشجویان ارشد، دکترا و همچنین همکاری های بین دانشگاهی می باشند. اطلاعات بیشتر در خصوص مدارک لازم برای بورس و نحوه درخواست را می توانید در وب سایت مربوطه ببینید.

[www.ersmus-mundus.de](http://www.ersmus-mundus.de)

### بنیاد الکساندر فون هومبولت (Alexander von Humboldt Stiftung)

بنیاد الکساندر فون هومبولت که در سال ۱۸۶۰ تاسیس شده است، امروزه نقش بسزایی در حمایت از تبادلات آکادمیک و همکاری های بین محققان آلمانی و خارجی ایفا می کند. این مؤسسه سالانه امکان فرصت های مطالعاتی در آلمان را برای بیش از ۱۹۰۰ پژوهشگر و استاد دانشگاه در سراسر جهان فراهم می کند. شبکه دریافت کنندگان بورس های تحقیقاتی تحصیلی این بنیاد هم اکنون دارای بالغ بر ۲۳۰۰۰ هزار نفر می باشد که در زمینه های گوناگون علمی در بیش از ۱۳۰ کشور جهان پراکنده اند. از بین این دانشمندان ۴۳ نفر دارای جایزه نوبل می باشند.

[www.avh.de](http://www.avh.de)

[www.eracareers-germany.de](http://www.eracareers-germany.de)

### مؤسسات ماکس پلانک (Max Planck Instituten)

مدرسه بین المللی تحقیقات ماکس پلانک در مراکز برجسته علمی دوره های بی نظیر آموزشی و تحقیقی در حوضه های تحقیقاتی متجانس ونوین (مانند علوم روانی، میکرو بیولوژی و انفورماتیک) برای پژوهشگران علمی خارجی و آلمانی ارائه می کند. ایجاد تکیه گاه های روشن علمی و پردازش موضوعات مشترک احتیاج به همکاری تنگاتنگ پژوهشگران سراسر دنیا دارد.



دیگر مراکز ارائه دهنده بورس

(C) Ikhlis Abbis

در این راستا همکاری بین المللی بسیار مهم تلقی می شود. مؤسسات مختلف ماکس پلانک تحقیقات گسترده ای را در زمینه های علوم طبیعی، دانش زیستی و علوم اجتماعی و غیره انجام می دهند. جهت کسب اطلاعات بیشتر:

[www.mpg.de](http://www.mpg.de)

[www.mpg.de/instituteProjekteEinrichtungen/schoolauswahl/index.html](http://www.mpg.de/instituteProjekteEinrichtungen/schoolauswahl/index.html)

### انجمن تحقیقات آلمان (Deutsche Forschungsgemeinschaft)

انجمن تحقیقات آلمان یکی از معروف ترین مراکز ارائه دهنده بورس برای فرصت های مطالعاتی برای دارندگان مدرک دکترا می باشد. این انجمن با امکانات وزارت امور خارجه آلمان در چارچوب یک برنامه ویژه، امکان سفرهای علمی، شرکت در کنگره ها و غیره را فراهم می کند.

[www.dfg.de](http://www.dfg.de)

### بنیاد لابنیتز (Leibniz-Gemeinschaft)

بیش از ۸۶ مؤسسه لابنیتز در آلمان فعالیت های علمی تحقیقاتی فراوانی را در زمینه های مختلف از علوم انسانی و اقتصادی گرفته تا علم ریاضیات را انجام می دهند. این مؤسسات با ارائه بورس های پژوهشی زمینه حضور دانشجویان و محققان خارجی را در صف فعالان حوزه علم در آلمان را فراهم می کنند.

[www.leibniz-gemeinschaft.de](http://www.leibniz-gemeinschaft.de)



(C) Jan Jacob Hofmann

شهریه اکثر دانشگاه های آلمان حدود ۵۰۰ یورو در ترم می باشد که به آن ۵۰ یورو شهریه ترم برای دانشجویان خارجی اضافه می شود.

در بسیاری از موارد تخفیف های ویژه ای برای دانشجویان در نظر گرفته شده است. برای مثال موزه ها و مراکز فرهنگی معمولاً به دانشجویان تسهیلات ویژه ای عرضه می کنند. گاهی با بهره گیری از این تخفیف ها، دانشجو می تواند با هزینه کمی سفر کند، از جمله با هواپیما. برای استفاده از تمام این تسهیلات، خوب است که دانشجو دارای کارت بین المللی دانش آموزی / دانشجویی باشد. قیمت این کارت حدود ۱۰ یوروست و برای درخواست آن باید با به همراه داشتن یک عکس رنگی و کارت دانشجویی به اداره ای امور صنفی و فوق برنامه دانشجوپی مراجعه کرد. اما بدون داشتن این کارت هم به دانشجو در بسیاری موارد تخفیف تعلق می گیرد.

یکی از گزینه‌هایی که دانشجویان برای اسکان خود می‌توانند برگزینند زندگی دسته جمعی در یک واحد آپارتمان اجاره‌ای است که در اصطلاح به آن (Wohnungsgemeinschaft) می‌گویند. دو یا چند نفر از دانشجویان واحدی را که دارای اتاق‌های کافی برای همه آنهاست را با همدیگر اجاره می‌کنند و اجاره بها را بین خود تقسیم می‌کنند. قبل از زندگی گروهی بسیاری از مسائل از قبیل تقبل امور خانه، خرید و نظافت بین خود دانشجویان حل و فصل می‌شود.

زندگی در WGs چندین مزیت دارد: شما با هزینه کمتر فضای بیشتری نسبت به اجاره تنها یک اتاق را دارید. بسته به تمایل خود می‌توانید در اتاق خود تنها باشید و یا اکثر اوقات خود را با دوستان بگذرانید. بنا به آمار امور دانشجویی بیش از ۲۷ درصد دانشجویان در آلمان بدین شکل زندگی می‌کنند.

اگر شما نیز علاقه مند به اسکان به این شکل هستید می‌بایست به روزنامه‌ها، به آگهی‌ها و از همه مهمتر به اینترنت مراجعه کنید. سایت‌های زیر در این را به شما کمک خواهند کرد.

[www.wg-gesucht.de](http://www.wg-gesucht.de)

[www.studenten-wg.de](http://www.studenten-wg.de)

یکی دیگر از گزینه‌های اسکان داشتن منزل و آپارتمان شخصی (Eigene Wohnung) می‌باشد. بسته به امکانات مالی شما می‌توانید در آلمان آپارتمانی با متراژ و دکوراسیون دلخواه اجاره کنید. علاوه بر سایت‌های بالا یکی از منابع خوب برای پیدا کردن اینگونه آپارتمان‌ها بخش املاک روزنامه‌های محلی (Immobilienteil der Lokalzeitung) هر شهر می‌باشد. خوابگاه‌های دانشجویی (Studentenwohnheim) از دیگر اماکن مسکونی برای دانشجویان است که در بین آنها از جذابیت و محبوبیت خاصی برخوردار است. در خوابگاه‌ها هر دانشجویی اتاق مجزای خود را دارد که در مجاورت سایر اتاق‌ها قرار گرفته است. بسته به نوع خوابگاه آشپزخانه و حمام برای چند اتاق به صورت مشترک در نظر گرفته می‌شود. برای گرفتن خوابگاه باید به موقع عمل کنید، چراکه متقاضی برای این نوع اسکان بسیار زیاد است. اداره امور دانشجویی و یا اداره بین الملل دانشگاه مکان‌هایی هستند که ثبت نام برای خوابگاه را انجام می‌دهند.

هزینه سکونت در خوابگاه پایین است و این امکان برای دانشجویان فراهم است تا به سرعت دوستان خوبی در رشته‌های مختلف تحصیلی پیدا کنند. امکانات رفاهی خوبی برای دانشجویان در خوابگاه‌ها در نظر گرفته شده است و در صورت بروز مشکل مراتب به اطلاع مسئول خوابگاه می‌رسد.

گزینه دیگر برای دانشجویان اجاره داری دست دوم و در اصطلاح آلمانی (Untermiete) می‌باشد انواع مختلفی از این شکل اسکان وجود دارد.



از اجاره پشت بام یک خانه که به شکل اتاقی درآورده شده تا اجاره اتاقی مجزا در خانه . اسکان در قبال کمک در امور منزل و غیره و یا نگهداری از افراد سالمند. اطلاعات و آگهی های موجود را دانشجویان در روزنامه ها و یا در سایت های زیر می توانند ببینند:

[www.studenten-wg.de](http://www.studenten-wg.de)

[www.mitwohnenzentrale.de](http://www.mitwohnenzentrale.de)

[www.homecompany.de](http://www.homecompany.de)

### کار دانشجویی

بیش از ۶۸ درصد دانشجویان در آلمان در کنار تحصیل با کار کردن کسب درآمد می کنند. مخصوصا کسانی که از بیش دانش و تجربه کافی در زمینه های مختلف همچون IT را دارند از شانس بیشتری برخوردارند. در واقع دانشجویان خارجی می توانند در آلمان بدون داشتن مجوز کار و البته تحت شرایطی کار کنند. اجازه کار آنها به ۹۰ روز در سال و یا ۱۸۰ نصف روز محدود می شود. فعالیت در خود دانشگاه و کسب در آمد از این طریق معمولا محدودیتی ندارد ولی باید اداره اتباع خارجی (Ausländerbehörde) را از فعالیت خود مطلع سازید.

دانشجویان آلمانی بیش از یک چهارم مخارج خود را از طریق کار کردن بدست می آورند. پیدا کردن یک کار پاره وقت خوب خیلی هم آسان نیست. اداره امور دانشجویی (Studentenwerk) در مراکز آموزش عالی به همین دلیل ارتباطاتی را با مراکز کاربایی در شهرهای مختلف برای تسهیل کار دانشجویان برقرار می کنند. در این مراکز و در دانشگاه می توان کار های پاره وقتی همچون تایپ کردن، آموزش و تدریس را یافت.

[www.studentenjobs24.de](http://www.studentenjobs24.de)

[www.jobworld.de](http://www.jobworld.de)

[www.studenten-wohnung.de](http://www.studenten-wohnung.de)

## شرایط کار در آلمان برای دانشجویان



(C) Jan Jacob Hofmann

دانشجویان خارجی می‌توانند بدون داشتن اجازه‌ی کار در آلمان کار کنند. برای دانشجویان کشورهای عضو اتحادیه‌ی اروپا نیستند و همچنین برخی از کشورهایی که به تازگی به عضویت اتحادیه‌ی اروپا درآمده‌اند، این اجازه‌ی کار محدود است. این گروه از دانشجویان ( این قانون شامل حال دانشجویان ایرانی میشود) می‌توانند بدون داشتن اجازه‌ی کار، ۹۰ روز کامل یا ۱۸۰ نیمه‌روز در سال کار کنند. در برخی از ایالت‌های آلمان این اجازه‌ی کار فقط محدود به تعطیلات بین دو نیمسال تحصیلی است. اگر اداره‌ی کار شهر مربوطه موافقت کند، برای دانشجو افزون بر آن، اجازه‌ی کار دیگری هم صادر میشود که به او اجازه‌ی ۱۰ ساعت کار در هفته را می‌دهد. پیدا کردن کار دانشجویی در آلمان ساده است. به دلیل این‌که دانشجو نیروی کار ارزان قیمت‌تری برای کارفرماست، دانشجویان می‌توانند به آسانی کار پیدا کنند. از سوی دیگر باید به این نکته توجه شود که با درآمد به‌دست‌آمده از کار ساده‌ی دانشجویی، مثل کار در رستوران یا پیتزافروشی، نمی‌توان خرج زندگی و تحصیل در آلمان را تأمین کرد.

درآمد کار دانشجویی معمولاً بین ۸ تا ۱۰ یورو در ساعت است. مگر این‌که دانشجو در زمینه‌ای خاص، که در مورد آن تقاضا در بازار کار زیاد است، دارای تخصص ویژه‌ای باشد. برای یافتن یک کار دانشجویی مناسب، بهتر است به اداره‌ی امور صنفی و فوق برنامه‌ی دانشجویی و یا به بخش کاریابی برای دانشجویان (Studentenvermittlung)، مستقر در اداره‌ی کار شهر مربوطه مراجعه کرد.

دانشجویان خارجی اجازه دارند ۹۰ روز کامل یا ۱۸۰ روز، نیمه وقت، کار کنند. درآمد کارهای دانشجویی پایه‌ای ۴۰۰ یوروای دارد و از این رو با کار دانشجویی می‌توان بیش از نیمی از هزینه‌های دانشجویی و در مواردی تمامی آن را تأمین کرد.

### اولین گام برای دریافت پذیرش و تحصیل در آلمان چیست؟

پس از شناخت کامل علایق و استعدادهایتان، نخستین گام در این راه جمع‌آوری اطلاعات لازم در خصوص تحصیل در آلمان است. شرایط دریافت پذیرش تحصیلی، سطح معلومات مورد نیاز در زبان آلمانی، چگونگی دریافت روادید دانشجویی و اجازهی اقامت در کشور آلمان از جمله مواردی است که متقاضی می بایست در مورد آن اطلاعات کافی را داشته باشید. متقاضی می‌بایست سطح معلومات خود در زبان آلمانی را با ارائه‌ی مدرکی معتبر به اثبات برساند. داوطلبانی که هدفشان تحصیل در رشته‌های بین‌المللی است، بایستی علاوه بر تسلط به زبان انگلیسی به زبان آلمانی نیز در حد مقدماتی مسلط باشند. بنابراین برای تحصیل باید برنامه ریزی دقیقی انجام داد.

### چگونه سطح معلومات متقاضی در زبان آلمانی سنجیده می‌شود؟

برای تحصیل در مراکز آموزش عالی آلمان، ارائه‌ی مدارکی که نشان‌دهنده‌ی تسلط کافی داوطلب به زبان آلمانی است، ضروری است. برای دریافت این مدارک می‌توان در آزمون‌های زبان ویژه‌ای که هم در ایران و هم در آلمان برگزار می‌شوند، شرکت کرد. برای کسب اطلاع در خصوص مدرک زبانی که متقاضی برای درخواست ویزا نیاز دارد، توصیه می‌شود قبل از اقدام به وب سایت سفارت آلمان در تهران مراجعه کنید و یا با سفارت تماس حاصل نمایید.

### ارائه چه مدارکی برای تحصیل در آلمان ضروری است؟

پس از دریافت پذیرش از دانشگاه‌های آلمان، مهمترین مدرک روادید دانشجویی است. برای گرفتن روادید دانشجویی باید به سفارت آلمان در تهران مراجعه شود. در هنگام درخواست روادید دانشجویی یک سری مدارک را باید به سفارت تحویل دهید. از جمله این مدارک گذرنامه معتبر و پذیرش از دانشگاه‌های آلمان است.

### آیا روادیدی برای فراگیری زبان در آلمان صادر می‌شود؟

متقاضیان توجه کنند که در خواست ویزا برای گذراندن دوره‌های زبان طبق قوانین فعلی سفارت آلمان در تهران در هریک از مؤسسات زبان آلمانی در آلمان در اکثر موارد مورد موافقت سفارت قرار نمی‌گیرد. شرایط لازم برای فراگیری زبان آلمانی در ایران فراهم می‌باشد. متقاضیان می‌توانند با مراجعه به مؤسسات زبان آلمانی از جمله مؤسسه وابسته به سفارت آلمان نسبت به فراگیری زبان اقدام کنند.

### نحوه‌ی پذیرش دانشجو در رشته‌های گوناگون چگونه است؟

بخش روابط بین الملل دانشگاه (Akademisches Auslandsamt)، مسئولیت توزیع جواز دانشجویی برای دانشجویان خارجی در رشته‌های گوناگون را به عهده دارند. پذیرش تحصیلی تنها زمانی صادر می‌شود که متقاضی دارای جواز ورود به مراکز آموزش عالی (Hochschulzu gangsberechtigung) باشد. پس از دریافت همه‌ی این مدارک، متقاضی می‌تواند در مراکز آموزش عالی نام‌نویسی (Einschreibung) کند. در بسیاری از موارد تقاضا برای پذیرش از طریق uni assist صورت می‌گیرد. این مرکز پس از بازبینی مدارک و ارسال به دانشگاه‌های مختلف، تاییده‌ای برای متقاضیان ارسال می‌کند که متقاضیان بوسیله آن نسبت به درخواست ویزا می‌توانند اقدام کنند.

### متقاضی می‌باید خود را پس از ورود به آلمان نزد چه اداره‌هایی معرفی کند؟

مهمترین اداره، اداره‌ی خارجی‌ها (Ausländeramt) و اداره‌ی ثبت احوال (Einwohnermeldeamt) است. داوطلب تحصیل در آلمان می‌باید در اداره‌ی خارجی‌ها مدارکی ارائه دهد که دال بر تأمین هزینه‌ی تحصیل دانشجو در آلمان باشند. اجازه‌ی اقامت دانشجویی در آلمان غالباً برای یک سال صادر می‌شود و باید هر ساله تمدید شود.

### آیا برای گرفتن پذیرش و ارسال مدارک برای دانشگاه‌های آلمان مدارک باید مورد تایید سفارت قرار گیرند؟

برای درخواست تحصیل در آلمان و همچنین برای درخواست ویزا می‌بایست تمام مدارک و کارنامه‌های متقاضی نخست ترجمه رسمی و سپس به تأیید سفارت آلمان در تهران برسد. برای درخواست پذیرش، تنها به ترجمه‌ی تأیید شده‌ی این مدارک نیاز است. بنابراین از فرستادن اصل مدارک خود به دانشگاه‌ها و یونی‌اسیست خودداری کنید، چراکه این مدارک پس از انجام پروسه پذیرش به شما عودت داده نمی‌شود.

### کی و چگونه می‌بایست برای خود بیمه درمانی تهیه کنم؟

پس از درخواست ویزا و موافقت سفارت جهت صدور آن برای شما، سفارت بیمه نامه مسافرتی یک ماهه یا سه ماهه را از شما برای تحویل پاسپورت خواهد خواست. پس از ورود به آلمان دانشجویان می‌بایست به اداره اتباع خارجی و اداره امور بین الملل دانشگاه خود مراجعه و از ادامه روند کار اطلاعات کافی را کسب کنند. دانشجویان آلمانی و دانشجویان سایر کشورها زیر پوشش شرکت‌های بیمه‌ی خدمات درمانی دولتی (gesetzliche Krankenkasse) قرار می‌گیرند. حق بیمه‌ی دانشجویی تقریباً ۷۰ تا ۸۰ یورو در ماه است.

دانشجو کجا و چگونه می تواند جایی برای زندگی پیدا کند؟

امکان اسکان در آلمان برای دانشجویان متفاوت است. از طریق روزنامه‌ها، آگهی‌ها یا تابلوهای اعلانات می توانید مکانی را برای اسکان خود بیابید. توصیه می شود این کار را قبل از ورود به آلمان و از طریق اینترنت انجام دهید. آپارتمان‌های اشتراکی (Wohngemeinschaft) یا خوابگاه‌های دانشجویی (Studentenwohnheim) امکانهایی خوبی برای زندگی مناسب دانشجویی هستند. بعلاوه اداره‌ی امور صنفی و فوق برنامه‌ی دانشجویی (Studentenwerk) و بخش روابط بین‌الملل دانشگاه مربوطه (Akademisches Auslandsamt) هم در یافتن مکانی برای زندگی، به دانشجویان کمک می‌کنند.

آیا دانشجو در آلمان برای کارکردن نیاز به اجازه‌ی کار دارد؟

خیر، اما در این مورد محدودیت‌هایی وجود دارد. دانشجویان کشورهای غیر از اعضای اتحادیه‌ی اروپا، مجازند تنها ۹۰ روز در سال کار کنند. اطلاعات دقیق را از اداره اتباع خارجی شهر مورد نظر خود جویا شوید.

آیا می‌توان بدون آگاهی از زبان آلمانی از دانشگاه‌های آلمان پذیرش گرفت و سپس زبان آلمانی را در این کشور فراگرفت؟

خیر، برای اقدام به پذیرش از دانشگاه‌های آلمان بایستی به زبان آلمانی حداقل در سطح مقدماتی (B1) مسلط بود. البته میزان دانش زبانی که شما برای انجام مصاحبه ویزا و در خواست آن نیاز دارید، بسته به دانش زبانی خواسته شده در پذیرش شما متفاوت خواهد بود. بسیاری از دانشگاه‌ها برای شما کلاس‌های آموزش زبان ارائه می‌دهند. شرکت در این کلاسها منوط به داشتن پذیرش از آن دانشگاه می‌باشد. لطفا این نکته را در نظر داشته باشید که سفارت آلمان معمولاً ویزا برای شرکت در دوره‌های زبان در هر یک از مؤسسات زبان آموزی آلمان صادر نمی‌کند.

آیا می‌توان با قبولی در دانشگاه‌های غیرانتفاعی، پیام نور و جامع علمی کاربردی از دانشگاه‌های آلمان پذیرش گرفت؟

خیر، تنها قبولی در آزمون سراسری دانشگاه‌های دولتی در دوره‌های روزانه و شبانه مورد نظر است. ورود به دانشگاه‌های آلمان برای افرادی که در دانشگاه‌های غیر از سراسری پذیرفته شده‌اند، تنها از طریق پایان تحصیلات و دریافت مدرک لیسانس ممکن است.

آیا من باید قبل از دانشگاه در کالج ثبت نام کنم؟

اتمام تحصیلات متوسطه و دریافت مدرک دیپلم از برخی از کشورها، شرط کافی برای ورود به دانشگاه‌های آلمان نیست. علاقمندان به تحصیل در دانشگاه‌های آلمان که از ایران اقدام



می کنند نیز شامل همین گروه می شوند. این افراد علاوه بر مدرک دیپلم، به قبولی در آزمون دوره های روزانه یا شبانه دانشگاه های دولتی ایران نیز نیاز دارند. آنها پس از احراز شرایط ذکر شده و در صورتی که تمایل دارند پس از دریافت مدرک دیپلم و بدون شروع تحصیل یا فارغ التحصیلی از دانشگاه های ایران، در دانشگاه های آلمان تحصیل کنند، معمولاً می بایست درخواست خود را برای کالج های آلمان و نه دانشگاه های این کشور ارسال کنند. البته برخی از دانشگاه ها در آلمان بررسی مدارک برای موافقت با پذیرش در کالج را نیز بدون واسطه انجام می دهند، اما با این حال افرادی که بدون تحصیل در دانشگاه های ایران اقدام می کنند، بایستی ابتدا اقدام به اخذ پذیرش از کالج کنند. مطمئن ترین راه برای آگاهی از این موضوع مراجعه به سایت دانشگاه، سایت کالج و یا وب سایت «اونی اسیست» است.

### آیا برای ورود به کالج نیاز به مدرک زبان دارم؟

بدون داشتن دانش زبان آلمانی امکان پذیرفته شدن در دانشگاه های آلمان وجود ندارد. اکثر کالج ها انتظار دارند که شما مدرک دوره مقدماتی (ZD) یعنی حداقل ۵۰۰ ساعت را داشته باشید. لطفاً توجه داشته باشید که برخی از کالج ها مدرک دوره متوسط را نیز نیاز دارند. جهت کسب اطلاعات دقیق تر با کالج تماس برقرار کنید. در کلیه کالج ها، دانش زبانی شما در آلمان مورد امتحان قرار می گیرد، به این منظور که این اطمینان حاصل شود که فرد می تواند بدون مشکل در کلاس درس شرکت کند. دوره کالج معمولاً یک سال، یعنی دو ترم طول می کشد. در پایان دوره کالج، امتحان برای تعیین سطح برگزار می شود. دانشجویانی که در طول ترم اول موفق می شوند نمرات عالی به دست بیاورند معمولاً الزامی به شرکت در ترم دوم ندارند و می توانند در همان ترم اول در امتحانات شرکت کنند.

### آیا با مدرک کارشناسی ارشد از دانشگاه های دولتی و آزاد می توان مستقیماً وارد دوره های دکترا شد؟

این تصمیم بستگی به دانشگاه دارد. اولین قدم برای ورود به دوره ی دکترا در دانشگاه های آلمان، موافقت استاد راهنما با طرح رساله دکتری متقاضی است. در صورت موافقت استاد راهنما دانشگاه مدارک متقاضی را بررسی خواهد کرد و در صورت نیاز متقاضی بایستی تعدادی واحدهای تطبیقی بگذراند.

### آیا اعضای خانواده ی دانشجو نیز می توانند او را در اقامت در آلمان همراهی کنند؟

ویزای دانشجویی تنها برای شخص داوطلب صادر می شود. در واقع متقاضی ویزای دانشجویی شخصی است که از یکی از دانشگاه های آلمان پذیرش دریافت کرده است. به همین سبب ویزای دانشجویی نیز تنها برای این شخص صادر خواهد شد و نه اعضای خانواده ی وی. البته همسر و فرزندان او می توانند تقاضای ویزای پیوستن به خانواده را به سفارت تحویل دهند. مدارک لازم برای این نوع ویزا را می توانید در وب سایت سفارت آلمان ببینید.